

GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 41/2017 (2701) Rok LIX 26.11.2017

Uroczystość Chrystusa Króla Wszechświata

Jezus jest Królem sprawiedliwym,
wiernym i kochającym człowieka

str. 4

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

Fernando Gallego - Chrystus błogostawiący

1,55 €

Dwujęzyczny

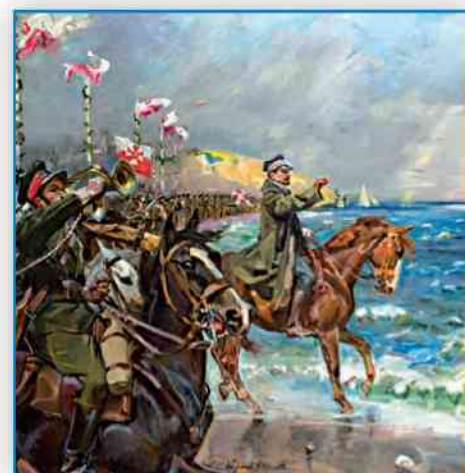
Kalendarz Głosu Katolickiego

Calendrier de la Voix Catholique

**POLSKA MISJA
KATOLICKA**
we Francji

**W PRZYSZŁYM ROKU 100 ROCZNICĄ
ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI!
Czy masz już kalendarz na 2018 rok?**

11 listopada 1918 r. spełnił się sen pokoleń Polaków – Państwo Polskie narodziło się na nowo. Odzyskanie niepodległości dokonano się poprzez walkę pełną poświęcenia, i nie tylko na polach bitew, ale i w zmaganiach o zachowanie duchowej i materialnej substancji narodowej, w trosce o polskich rodzin.

W tym trudnym momencie historii i symbole ilustrują nasz Kalendarz: „Błękitna Armia” Hallera, „Słuski” Polaków, fantazja, i współczesny patriotyzm. Niepodległość to pola bitew, ale i silna wiara, przywódca, Krzyż, to patriotyzm, który Jan Paweł II określił „umiłowanie tego, co jest”. Prezydent USA spotkał ostatnio w Waszyngtonie Najeźdźcę, który zwał zła, ale Polska nie została złamana, Polska zatriumfowała, Polska nie została złamana, Polska zatriumfowała, Polska nie została złamana, Polska zatriumfowała. (...) Silna Polska to błogosławieństwo dla Europy...” (ze Wstępu)

**zamów teraz
„NIEPODLEGŁOŚĆ...
-kalendarz-
na 2018 rok”
Kupon i adres Redakcji poniżej**

Kalendarz Głosu Katolickiego
Calendrier de la Voix Catholique

**NIEPODLEGŁOŚĆ
2018
INDÉPENDANCE**

**Niedroga francusko-polska
firma pogrzebowa**
Tel/fax 02 31 85 23 66
mówimy po polsku i po francusku
josefa.bazincourt@gmx.fr

**POMPES FUNEBRES POLONIA
ASSISTANCE INTERNATIONALE**

DENTYLIS
Centrum Stomatologiczne
Dentylis Boulogne
76, av. Edouard Vaillant
Boulogne Billancourt
M° „9” - Marcel Sembat
01.41.13.45.05
dental@dentylis.fr
Mówimy po polsku

Cedr
www.grupacedr.pl

**Stowarzyszenie Polskich
Kombatantów we Francji**
SPK
Association des Anciens
Combattants Polonais
en France

KUPON ZAMÓWIENIA KALENDARZA

Proszę o przesłanie mi polsko-francuskiego kalendarza „Głosu Katolickiego” na 2018 rok

Ilość egzemplarzy: _____ w cenie po **4,20 €** (z przesyłką **4,70 €**). **RAZEM** _____ €

Imię i nazwisko: _____

Telefon: _____

Adres: _____

Dołączam ☐ czek (dla „Voix Catholique”) ☐ gotówkę

* Redakcja „Głosu Katolickiego”: 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris

Info. - tel. 01 55 35 32 31; - e-mail: vkat@sfr.fr

Telegram o śnie listopadowym

Sny nasze – ze sw. j. natu. y podświadom. j. bezcen-
zuralne – nie dba j. o zgodność dat, osób i mi. jsc
śnionych marzeń a nawet koszmarów. W tym ich
dziwna prawdziwość i mieszane uczucia... aż do
przebudzenia przedwczesnym świtem, kiedy po-
wraca „real” pełen obtu. y, i o szły y deszcz dzwoni
jesiennym – jak u St. f. a. By jednak nie p. pać w
melancholię złytnia o t. j. porze życia, tym razem
trochę za Syrokomlą – możemy p. pać frazować so-
bie, ku potwierdzeniu istoty zjawiska. A zatem...
co się przysni to przycisn j... dziewczę, koszyk wi-
śni... Tymczasem jednak list p. a. już nam się koń-
czy na paryskim bruku, roku „siedemnastego” – nie

tylko andrzej. j. kor. ymi zabawami i wróżbami woskor. ymi – niezobowi-
za j. ymi, ale i coraz rzadziej pamiętaną pamięcią powstania list pado-
wego, co u. ybuchło przeciw „przyjaciółom” Moskalom... Nocą list pado-
wego, o czym deliberował – też młodszym pokoleniom Wielkiej Emigra-
cji mało pewnie pamiętany – Wy. p. iński. Czy dzisiaj, niedzielnym bla-
dym rankiem coś u. ynika jeszcze z tego mi. jak u sennego, za. p. t. łonego po-
nad czasem, granicami i przestrzenią? Dla ku. porwania bagietki, ponie-
działkow. j. j. a. z. y metrem, a nawet dla przeczucia się akademickimi,
polityczno-o. ycz. j. or. ymi argumentami w dysku. j. o z. gubn. j. roli... sz. pic-
la Mackrotta pewnie za. p. t. łnie nic, ale na własny użytek i ku pokrz. pie-
niu serca już tak, wszak śnić powinniśmy zawsze o potęgze, jako to lu-
dzie wolni...
P.O.

PRZY MŁODYM WINIE...
- PAN PREZYDENT JEST JAKI
JEST. ALE NIKT JESZCZE
PRZED NIM TAK PIĘKNIE
NIE WETOWAŁ...

rys. Leszek Biernacki

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- Święto Patronalne KSM – str. 5
- Zbrodnia bez kary – str. 6
- Katalonia za czy przeciw – str. 8
- 2017, l'Année Joseph Conrad – str. 11
- Władza i modlitwa – str. 13

Dechrystianizacja

Dechrystianizacja Francji to nie tylko głośna sprawa pomnika św. Jana Pawła II w Bretanii.

W ostatnich latach we Francji głośno było także o sprawie zakazów wystawiania szopek bożonarodzeniowych w przestrzeni publicznej. Instalacje takie, podobnie jak pomnik w Ploermelel bywały oprotestowywane głównie przez regionalne oddziały stowarzyszenia wolnomyślicieli. Wyroki zapadały różne. Sądy administracyjne uznały np., że taka szopka w radzie regionalnej Wandei może pozostać na miejscu, ale już np. w Lyonie nakazano ją usunąć. Podobne sprawy toczyły się przed sądami w Paryżu (szopka w Melun) i Lille (instalacja w Beaumont). Te różne wyroki stały się przyczyną sporządzenia przez Radę Stanu wytycznych dla merów. Zezwalają one na wystawianie szopek o charakterze folklorystycznym. Rada zakazała natomiast instalacji mających „charakter religijny”. Granica jest

tu niewyraźna i sądy nadal będą mogły różnie interpretować przepisy. Warto tu dodać, że 71 procent ankietowanych Francuzów obecność szopek w miejscach publicznych popiera.

W 2015 roku głośna stała się sprawa pomnika Najświętszej Maryi Panny Lemańskiej. W miasteczku Publier stanęła w 2011 roku figura Matki Bożej opiekuńki żeglarzy i rybaków. Pomnik dofinansowała gmina. Tutaj także sprawa trafiła do sądu po skardze „wolnomyślicieli”. Mer Publier, po niekorzystnym wyroku, zastanawiał podobny unik jak planuje to zrobić mer Ploermelel. Postanowił odsprzedać pomnik i „sprywatyzować” fragment terenu gminy. Katolickie stowarzyszenie dokonało zbiórki pieniędzy i za 24 tys. euro odkupiło od merostwa pomnik i 36 m² parku.

ciąg dalszy na str. 10

Bogdan Dobosz

Zaprenumeruj „Głos Katolicki”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____

Adres: _____

Telefon: _____

☐ Rok (56,60 €) ☐ Pół roku (30,30 €) ☐ Miesiąc (5 €)

☐ Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €) ☐ PDF/e-mail (49,90 €)

☐ Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

LITURGIA SŁOWA

Uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata

PIERWSZE CZYTANIE

Ez 34, 11-12. 15-17

Czytanie z Księgi proroka Ezechiela

Tak mówi Pan Bóg: «Oto ja sam będę szukał moich owiec i będę sprawował nad nimi pieczę. Jak pasterz dokonuje przeglądu swojej trzody, gdy znajdzie się wśród rozproszonych owiec, tak Ja dokonam przeglądu moich owiec i uwolnię je ze wszystkich miejsc, dokąd się rozproszyły w dni ciemne i mroczne. Ja sam będę past moje owce i Ja sam będę je uktadał na legowisku» – mówi Pan Bóg. «Zagubioną odszukam, zabłąkaną sprowadzę z powrotem, skałeczoną opatrę, chorą umocnię, a tłustą i mocną będę ochraniał. Będę past sprawiedliwie». Do was zaś, owce moje, tak mówi Pan Bóg: «Oto Ja osądzę poszczególne owce, barany i kozły».

PSALM RESPONSORYJNY

Refren: Pan mój pasterzem, nie brak mi niczego.

DRUGIE CZYTANIE

1 Kor 15, 20-26. 28

Czytanie z I Listu św. Pawła Apostoła do Koryntian

Bracia: Chrystus zmartwychwstał, jako pierwociny spośród tych, co pomarli. Ponieważ bowiem przez człowieka przyszła śmierć, przez Człowieka też dokona się zmartwychwstanie. I jak w Adamie wszyscy umierają, tak też w Chrystusie wszyscy będą ożywieni, lecz każdy według własnej kolejności: Chrystus, jako pierwociny, potem ci, co należą do Chrystusa, w czasie Jego przyjścia. Wreszcie nastąpi koniec, gdy przekaże królowanie Bogu i Ojcu i gdy pokona wszelką Zwierchność, Władzę i Moc. Trzeba, bowiem, ażeby królował, «aż położy wszystkich nieprzyjaciół pod swoje stopy». Jako ostatni wróg zostanie pokonana śmierć. A gdy już wszystko zostanie Mu poddane, wtedy i sam Syn zosta-

nie poddany Temu, który Synowi poddał wszystko, aby Bóg był wszystkim we wszystkich.

EWANGELIA

Mt 25, 31-46

Słowa Ewangelii wg św. Mateusza

Jezus powiedział do swoich uczniów: «Gdy Syn Człowieczy przyjdzie w swej chwale, a z Nim wszyscy aniołowie, wtedy zasiądzie na swoim tronie pełnym chwały. I zgromadzą się przed Nim wszystkie narody, a On oddzieli jednych ludzi od drugich, jak pasterz oddziela owce od kozłów. Owce postawi po prawej, a kozły po swojej lewej stronie. Wtedy odezwie się Król do tych po prawej stronie: „Pójdźcie, błogosławieni u Ojca mego, weźcie w posiadanie królestwo, przygotowane dla was od założenia świata! Bo byłem głodny, a daliście Mi jeść; byłem spragniony, a daliście Mi pić; byłem przybyszem, a przyjęliście Mnie; byłem nagi, a przyodzialiście Mnie; byłem chory, a odwiedziliście Mnie; byłem w więzieniu, a przysłyszeliście do Mnie”. Wówczas zapytają sprawiedliwi: „Panie, kiedy widzieliśmy Cię głodnym i nakarmiliśmy Ciebie? Albo spragnionym i daliśmy Ci pić? Kiedy widzieliśmy Cię przybyszem i przyjęliśmy Cię, lub nagim i przyodzialiśmy Cię? Kiedy widzieliśmy Cię chorym lub w więzieniu i przysłyszeliśmy do Ciebie?” A Król im odpowie: „Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnie uczyniliście”. Wtedy odezwie się i do tych po lewej stronie: „Idźcie precz ode Mnie, przekłęci, w ogień wieczny, przygotowany diabłu i jego aniołom! Bo byłem głodny, a nie daliście Mi jeść; byłem spragniony, a nie daliście Mi pić; byłem przybyszem, a nie przyjęliście Mnie; byłem nagi, a nie przyodzialiście Mnie; byłem chory i w więzieniu, a nie odwiedziliście Mnie”. Wówczas zapytają i ci: „Panie, kiedy widzieliśmy Cię głodnym albo spragnionym, albo przybyszem, albo nagim, kiedy chorym albo w więzieniu, a nie usłużyliśmy Tobie?” Wtedy odpowie im: „Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko, czego nie uczyniliście jednemu z tych najmniejszych, tego i Mnie nie uczyniliście”. I pójdą ci na wieczną karę, sprawiedliwi zaś do życia wiecznego». □

Powołani do uczestnictwa w misji Chrystusa

Jezus Chrystus jest Królem niezwykłym, ponieważ panuje od początku świata, a Jego panowanie nie będzie miało końca.

Jest potężny i wszechmocny, ale nie chce panować nad ludźmi przy pomocy wojska, broni, przemocy. Mógłby nosić najwspanialszą koronę ze złota, ale On, kiedy przebywał na ziemi, wybrał koronę z cierni. Mógłby trzymać berto z drogich kamieni i rozkazywać wszystkim ludziom, a przyjął zwyczajną trzcinę i oddał swoje życie, poniósł śmierć, by ratować świat, uwolnić nas od grzechu. Jezus jest Królem sprawiedliwym, wiernym i kochającym każdego człowieka. O miłości zaświadczył umierając na krzyżu i przez swoje zmartwychwstanie pokonał śmierć, zniweczył grzech. Nie nazywa nas sługami, ale dziećmi, przyjaciółmi. Jego królestwo to sprawiedliwość, radość, pokój. Jezus pragnie, by Jego królestwo rodziło się w sercu każdego człowieka i rozpowszechniało w całym świecie, aż do chwili, kiedy Pan Jezus przyjdzie powtórnie i zostaną wypełnione wszystkie Jego obietnice.

Uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata, którą w dzisiejszą niedzielę przeżywamy, jest również świętem patronalnym Akcji Katolickiej oraz Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży. W tę ostatnią niedzielę roku liturgicznego młodzi ludzie zrzeszeni w KSM gromadzą się wraz ze swymi duchowymi opiekunami na Mszy św., której bardzo często towarzyszy obrzęd przyjęcia nowych członków w struktury stowarzyszenia – przyrzeczenie KSM. Akcja Katolicka oraz Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży oprócz struktury diecezjalnej mają zasięg ogólnopolski. Zrzeszają osoby, które aktywnie chcą włączyć się w upowszechnianie katolickich wartości i zasad we wszystkich dziedzinach życia.

Wymowa tej uroczystości jest ogromna, a przy tym łatwo czytelna. Jezus jest Panem wszechbytu, Panem czasu i przestrzeni, a więc również Panem człowieka we wszystkich wymiarach jego człowieczeństwa i we wszystkich wymiarach jego życia. Powołanie chrześcijańskie jest powołaniem do uczestnictwa w misji Chrystusa, do łączności z Chrystusem-Sługą i Chrystusem-Panem, jest zaproszeniem zarówno do służby, jak i królowania z Chrystusem.

Ta forma postrzegania dzisiejszej uroczystości nie jest tylko godna polecenia, ale stanowi zobowiązanie statutowe dla KSM. Zawołanie organizacyjne brzmi: Przez cnotę, naukę i pracę służyć Bogu i Ojczyźnie – Gotów? KSM ma również swój statut, sztandar i hymn. W całej Polsce to ogromna rzesza młodych ludzi idących śladami Chrystusa Króla. □

ks. Stanisław Książek

Święto Patronalne KSM

ks. Stanisław Książek

Uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata jest świętem patronalnym Akcji Katolickiej oraz Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży. Warto, więc przyjrzeć się bliżej formie i treści tego młodzieżowego Stowarzyszenia, aby móc zobaczyć ich wielkiego ducha.

Cała formacja w KSM winna się opierać na współpracy z łaską Bożą. Pytamy, zatem o środki, które w tej duchowej formacji są niezbędne, aby człowiek mógł się duchowo rozwijać. Środki te należą do ogólnoelektoralnej formacji duchowej. Jest ich bardzo wiele. Niemniej jednak stanowią one dla KSM-owicza podstawę do realizowania siebie w domu rodzinnym, środowisku pracy i nauki, wspólnocie parafialnej oraz we wspólnocie Stowarzyszenia i jego działalności. Statut wylicza je, kiedy mówi o zadaniach, środkach i sposobach działania Stowarzyszenia (por. § 14 i 15).

Dla usystematyzowania i przejrzystości możemy mówić o trzech zasadniczych środkach formacji duchowej chrześcijanina, katolika, KSM-owicza, o których mówi Podręcznik KSM:

– życie sakramentalne i liturgia

Eucharystia stanowi źródło i szczyt całego życia chrześcijańskiego (por. KK 11), winna stać się centrum życia każdego świeckiego chrześcijanina. Dlatego zakłada pełne uczestnictwo w Mszy św., częstą Komunię św.;

– adoracja Najświętszego Sakramentu

To osobiste, modlitewne, a często kontemplacyjne spotkanie z Chrystusem Eucharystycznym, które wyzwała miłość, otwiera na potrzeby drugiego człowieka, daje siłę ducha do podejmowania zadań apostołskich. Podobnie nawiedzenie Najświętszego Sakramentu, nawet duchowe. Te praktyki pogłębiające wewnętrzną więź z Chrystusem Eucharystycznym były bardzo pielęgnowane w formacji przedwojennego Stowarzyszenia;

– sakrament pojednania z kierownictwem duchowym

Sakrament pojednania jest to zerwanie z grzechem i zwrócenie się ku Bogu, jako kochającemu Ojcu oraz najwyższemu Dobru, to także zwrócenie się ku realizacji dobra w życiu codziennym. To powrót do pierwotnej godności dziecka Bożego otrzymanej na chrzcie św., powrót do wewnętrznej więzi z Chrystusem, to wybór łaski uświęcającej, która jest darem życia nadprzyrodzonego właściwego Bogu samemu.

Z sakramentem pojednania łączy się kierownictwo duchowe, co wymaga wyboru jednego spowiednika;

– podjęcie bardziej świadomego przeżywania na co dzień łask sakramentu chrztu i bierzmowania

Trzeba, ażeby, na co dzień mieć świadomość swojej tożsamości z Kościołem i odpowiedzialności za Kościół. Każdy ochrzczony i bierzmowany jest powołany i postany ażeby uczestniczyć w misji apostołskiej Kościoła, którą winien realizować w świecie, na co dzień, w każdej sytuacji życia. Nadto KSM-owicz winien mieć świadomość specjalnego powołania wynikającego z jego przynależności do Stowarzyszenia, aby realizować zadania wynikające z chrztu i bierzmowania w Kościele i świecie – Ojczyźnie;

– medytacja nad Słowem Bożym

Zgłębianie Słowa Bożego uczy Bożego myślenia, daje możliwość Bożego spojrzenia na siebie, bliźnich, sytuacje życiowe, świat. Słowo Boże jest „źródłem czystym i stałym życia duchowego” (KL 21);

– rachunek sumienia

Rachunek sumienia może być rozpatrywany przy sakramencie pokuty, ale również może to być wewnętrzny stan szczerości wobec Boga osiągnięty na modlitwie. Im głębiej na modlitwie zatapiamy się w Bogu, tym głębsza w nas rodzi się miłość do Pana Boga, a w jej świetle coraz wyraźniej widzimy swoje niedostatki, grzechy. Wg św. Ignacego Loyoli to nie tyle rozliczenie się z własnych słabości, co dialog człowieka z Bogiem o wzajemnej miłości. Tak prowadzony rachunek sumienia czyni nas ludźmi sumienia, katolikami, którzy winni być sumieniem świata. O ludzi sumienia apelował Jan Paweł II w homilii wygłoszonej w Skoczowie;

– modlitwa osobista i wspólnotowa

Najlepszym wzorem modlitwy osobistej jest modlitwa Pana Jezusa w Ogrójcu, w wyniku, której człowiek rezygnuje z własnej woli i podejmuje decyzję realizacji woli Ojca. Modlitwa wspólnotowa uobecnia wśród nas Chrystusa. Pan Jezus, bowiem powiedział: „Gdzie dwóch albo trzech zebranych w imię moje, tam ja jestem”. Do modlitwy, która jest niepowtarzalną intymną więzią z Nim, zaprasza nas Chrystus: „Przyjdźcie do mnie wszyscy, którzy utrudzeni i obciążeni jesteście, a ja was pokrzepię”. Modlitwa stanowi podstawowy warunek uświęcenia i duchowej siły życia;

– praca modlitwą

Praca też może się stać modlitwą, jeżeli u podstaw jej wykonania jest motyw miłości Boga i miłości bliźniego, tzn. jeżeli wykonujemy ją dla oddania chwały Bogu i dla dobra bliźnich. Ważne jest, więc ażeby przy codziennej modlitwie porannej, planując razem z Chrystusem dzień, dołączyć motywację Jego miłości i miłości bliźnich. Nasza praca zyskuje przez to zupełnie inny wymiar – nadprzyrodzony;

ciąg dalszy na str. 12

WARSZAWA | Uroczysta gala z okazji 50-lecia Komisji Episkopatu Polski ds. Misji odbyła się na Zamku Królewskim w Warszawie. Podczas uroczystości z udziałem nuncjusza apostołskiego w Polsce po raz pierwszy wręczono medale „Benemerenti in Opere Evangelizationis” honorujące osoby i instytucje zasłużone dla misji. Jedną z nagród otrzymała s. Alina Sienkiewicz ze Zgromadzenia Córek Maryi Wspomożycielki za 46-letnią posługę lekarską wśród chorych i cierpiących brazylijskich Indian. Medalem nagrodzono też m.in. Zofię Kusy, ofiarnie pracującą wśród dzieci w slumsach w Brazylii oraz Szymona Hołownię, założyciela Fundacji „Kasisi”, za duchowe i materialne wspieranie misji.

TORUŃ | Papież Franciszek mianował nowym biskupem toruńskim dotychczasowego biskupa pomocniczego diecezji pelplińskiej Wiesława Śmigła – poinformowała Nuncjatura Apostołska. Zastąpi on bp Andrzeja Suskiego, który przechodzi na emeryturę. Bp Śmigiel urodził się 3 stycznia 1969 r. w Świeciu. Jest doktorem hab. teologii, profesorem KUL, członkiem Rady Stałej KEP, Rady KEP ds. Rodziny, Komisji Duszpasterstwa, Komisji ds. Polonii i Polaków za Granicą, przewodniczącym Komitetu ds. Dialogu z Niewierzącymi. Jego dewiza biskupia to Omnibus omnia factus (Stawszysy się wszystkim dla wszystkich). Na tarczy jego herbu biskupiego znajduje się miecz, który symbolizuje Słowo Boże.

Zbrodnia bez kary

Sto lat temu Lenin przejął władzę w Rosji. Ta tragiczna rocznica nie stała się okazją do poważniejszego namysłu nad skutkami rewolucji bolszewickiej dla świata.

Mimo bezmiaru zbrodni komunizmu, mimo milionów ofiar – zagłodzonych chłopów, wymordowanych przywódców realnego, a często tylko potencjalnego oporu, więźniów obozów koncentracyjnych i ofiar deportacji – pamięć powraca rzadko. Jakby już samo wspomnienie komunizmu było niestosownym wyrazem niepotrzebnej złości. Gdy młody kapitan Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, późniejszy marszałek Sejmu RP Wiesław Chrzanowski był przesłuchiwany na UB, torturujący go funkcjonariusz wyszczał: „My was zniszczymy nie tylko fizycznie, zniszczymy was moralnie”. I tak potem obracano w „popiół” ów „diament” miłości do Ojczyzny, niezgody na przemoc, obrony własnych rodzin – tysiące młodych ludzi, którzy Bogu i bliźnim złożyli w ofierze nie tylko własne życie, ale często i pamięć, niszczone po śmierci przez oprawców z frontu propagandy.

Wielkie organizacje międzynarodowe nie domagają się ani osądzenia komunistycznych przestępców, ani potępienia tej ideologii, ani zadośćuczynienia dla doświadczonych nim narodów. Nikomu właściwie nie przeszkadza sprawowany ciągle w Moskwie publiczny kult Lenina, twórcy najdłużej istniejącego systemu terroru i obozów koncentracyjnych, nikt nie pyta o wychwalanie zbrodniarzy takich jak Dzierżyński.

A jeśli ktoś przywołuje czekistowską przeszłość Putina, to jako ciekawostkę, nie jako moralne kuriozum.

W rządzie Gerharda Schrödera, zresztą serdecznego kompana Władimira Putina, ministrem (!) spraw wewnętrznych był Otto Schily, który zastąpił w latach 70. jako adwokat przywódców Frakcji Czerwonej Armii. Terroryzm RAF uzasadniał wtedy amerykańskimi „zbrodniami wojennymi” popełnionymi w walce z komunizmem. Dziś Niemcy szykują się do powołania nowej koalicji, tym razem zielono-chadeckiej. Taka koalicja powstała już w regionalnym rządzie Badenii-Wirtembergii. Na jego czele od sześciu lat stoi Winfried Kretschmann, weteran Komunistycznego Związku Niemiec Zachodnich, który w burzliwych latach 70. odwoływał się wprost do zaniedbanego przez ZSSR dziedzictwa Józefa Stalina.

Przeszłość tych polityków nie ma podobno „żadnego związku” z ich dzisiejszą działalnością. W zasadzie jest fikcją, tak jak sam komunizm. Było, minęło, rozpadło się jak łagrowe baraki. Bo sam komunizm – dla współczesnej lewicowo-liberalnej kultury – jest tylko konstruktem pojęciowym. Czytelnicy Bułhakowa doskonale pamiętają zachwyty diabła dla społeczeństwa, w którym nikt nie wierzy w jego istnienie. Podobnie z komunizmem: działa najskuteczniej, gdy ludzie myślą, że go już nie ma. To dlatego swoją partię w Polsce Stalin nazwał skromnie „robotniczą”. Komunizm ma być tylko nazwą, która nic nie znaczy, która spina w jedną kłamrę zjawiska bez wzajemnego związku. Cóż bowiem – pytają przeciwnicy antykomunizmu – miałoby łączyć poetę z lat 30., marzącego o rewolucji, oprawcę z lochów UB czy nomenklaturowego oportunistę, kierującego państwową fabryką w czasach

Z KRAJU

- Polska przystąpiła do systemu europejskiej obronności – PESCO, ale uzależniła obecność od spełnienia 3 warunków. Warunki przedstawione przez polską stronę to poza wsparciem wschodniej flanki europejskiej (w nie mniejszym stopniu niż działania na innych kierunkach), także uwzględnienie małych i średnich przemysłów obronnych na takim samym poziomie, jak przemysłów krajów o rozbudowanym potencjale oraz unikanie tworzenia struktury militarnie dublującej NATO.
- Wizytę w Warszawie złożył prezydent Gruzji Margwelaszwili. Rozmowa z prezydentem Dudą dotyczyła kwestii bezpieczeństwa oraz realizacji umowy stowarzyszeniowej z UE w kontekście zbliżającego się szczytu Partnerstwa Wschodniego.
- 11 listopada odbywał się w całym kraju szereg uroczystości państwowych i społecznych. Prezydent i rząd brali udział w ceremonii przy Grobie Nieznanego Żołnierza. Najliczniejszym wydarzeniem był Marsz Niepodległości zorganizowany przez środowiska narodowe pod hasłem „My chcemy Boga”. Z kolei uczestnicy Krucjaty Różańcowej za Ojczyznę po raz szósty modlili się w Święto Niepodległości przed Sejmem.
- Prezydent Duda wręczył w Święto Niepodległości odznaczenia państwowe. Orderem Orła Białego odznaczeni zostali kapelan „Solidarności” górniczej ks. Bernard Czernecki, aktor Franciszek Pieczka i rzeźbiarz Andrzej Pityński.
- Prezydent i rząd porozumeli się w sprawie kształtu ustaw dotyczących reformy wymiaru sprawiedliwości.
- Do Polski może trafić nowe centrum dowodzenia NATO. Propozycję taką złożył na szczycie obronnym w Brukseli minister obrony Macierewicz. Ostateczne decyzje, co do konkretnej lokalizacji nowych

centrów dowodzenia mają zapaść na spotkaniu ministrów obrony Sojuszu w lutym 2018 r.

- Już kilka tysięcy studentów zgłosiło się do uczestnictwa w programie ochotniczego szkolenia studentów „Legia Akademicka”.
- PiS złożyło w Sejmie projekt zmian w ordynacji wyborczej. Zakładają one m.in. likwidację jednomandatowych okręgów w gminach, przezroczyście urny, osobne komisje pilnujące głosowania i liczące głosy. Do zmian strukturalnych dodano cały szereg propozycji prospołecznych, takich jak obowiązek tworzenia budżetu obywatelskiego, nadanie radnym uprawnień kontrolnych w ich okręgach i organizowanie wyborów przez PKW, a nie władze lokalne.
- Jarosław Kaczyński przy okazji 11 listopada przypomniał, że Polacy „poważnie żądają” odszkodowań za zniszczenia, jakich kraj doświadczył w czasie II wojny światowej. Prezes PiS stwierdził, iż „Francuzom zapłacono, Żydom zapłacono, wielu innym narodom zapłacono za straty, które ponieśli w II wojnie światowej, Polakom nie”.
- Odezwała się i „opcja niemiecka”. B. premier, postkomunista Cimoszewicz tłumaczył, że takie żądania nie mają sensu, bo „20% przedwojennego terytorium niemieckiego stało się częścią polskiego terytorium”, więc jego zdaniem „jest kłamstwem, że przynajmniej częściowo zadane nam okrutne straty i krzywdy nie były rekompensowane”. Przypomnijmy, że Polska straciła wtedy na rzecz Związku Sowieckiego 48% swojego przedwojennego terytorium na wschodzie.
- Wg sondażu Kantar wybory w listopadzie wygrałoby PiS – 38%, przed PO – 18%, Kukiz'15 – 9% i Nowoczesną – 7%. Wg CBOS, PiS ma 45% poparcie, PO – 17%, Kukiz'15 – 8% i Nowoczesna – 5%.

- Rada Warszawy miała dokonać do 2 września dekomunizacji nazw ulic i tego nie zrobiła. Zgodnie z ustawą nazwy zmienił wojewoda Sipiera, który w odniesieniu do Warszawy wydał 47 zarządzeń zastępczych. M.in. aleję Armii Ludowej przemianowano na Lecha Kaczyńskiego. Nagle radni PO się obudzili i chcą te decyzje zmieniać...
- KE podwyższyła prognozę wzrostu gospodarczego dla Polski. Wzrost ten w Polsce w 2017 r. wyniesie 4,2% PKB, a w 2018 r. 3,8% PKB. To znacznie lepsze wyniki, niż Bruksela przewidywała wiosną.
- Minister środowiska Szyszko uczestniczył w Bonn w szczycie klimatycznym ONZ (COP23). Szyszko wyjaśnił, że zgodnie z „protokołem z Kioto” mieliśmy dokonać redukcji emisji gazów cieplarnianych na poziomie 6%, a dokonaliśmy na poziomie 30%, dokonując w tym czasie bardzo dużego wzrostu gospodarczego. Dodał, że „stara piętnastka” miała dokonać takiej redukcji emisji na poziomie 8%, a dokonała jej w tym czasie rozliczeniowym na poziomie zaledwie ok. 3%.
- Wybitny historyk sztuki, wykładowca, poeta, pieśniarz i publicysta prof. Jacek Kowalski został tegorocznym laureatem Nagrody Literackiej im. Józefa Mackiewicza. Przyznawana cyklicznie w listopadowe Święto Niepodległości nagroda została przyznana za jego książkę pt. „Samacja. Obalanie mitów. Podręcznik bojowy”.
- Policja odzyskała utracony podczas wojny obraz Kazimierza Sichulskiego „Obrona Lwowa”. Dzieło odnaleziono w jednym z domów w gminie Gródek nad Dunajcem i zdeponowano w Muzeum Narodowym w Krakowie.
- W wieku 94 lat zmarła znana aktorka Alina Janowska. □

„małej stabilizacji”? Jednak wszystkich ich właśnie połączył system, na który składała się teoria nienawiści, rewolucyjny gwałt i terror, a potem ustabilizowana władza, przywileje i negacja (często już bardziej wyszydzanej niż nienawidzonej) przeszłości. Moje pokolenie doskonale pamięta tę codzienną dialektykę. To właśnie zbrodnie Stalina były najbardziej zrozumiałą legitymacją władzy poststalinowskich komunistów. Nie można nie doceniać tego – powtarzali – że stalinowski „okres błędów i wypaczeń” się jednak skończył.

Polska przed komunizmem ratowała świat dwa razy. Pierwszy raz, gdy nasi dziadkowie odparli najazd bolszewicki spod wrót Warszawy. Tamta bitwa uniemożliwiła rozlanie rewolucji komunistycznej na całą Europę, połączenie rosyjskiej ojczyzny Kominternu z niemiecką ojczyzną marksizmu. Europa już wtedy mogła przestać istnieć. Będzie wielkim sprawdzianem zdrowia duchowego Zachodu, ale również naszego poczucia uniwersalizmu – jak będą za dwa i pół roku wyglądać obchody 100. rocznicy Cudu nad Wisłą. Czy przyjadą na nie wszyscy przywódcy Zachodu?

Drugi raz ratowaliśmy świat, gdy to od Polski zaczęło się zwycięstwo wolnego świata w zimnej wojnie. Przypomniat to św. Jan Paweł II w „Centesimus annus” (por. art. 23). Pierwsze z tych zwycięstw miało charakter militarny, drugie – polityczny. Dziś musimy podjąć kolejną walkę – o pamięć. W tej wojnie o prawdę będzie – tak jak wcześniej – potrzebna zarówno odwaga, jak i wyobraźnia. I tak samo jak w poprzednich – rozstrzygać się będzie przyszłość, którą zostawimy naszym dzieciom i wnukom. □

Marek Jurek (GBość Niedzielny)

Golgota Wschodu

ZE ŚWIATA

Opr. B.D.

- Walczący o reelekcję polityk centrolewicy Pahor wygrał wybory prezydenckie w Słowenii, uzyskując 53% poparcia. Jego rywal Szarec zdobył 46% głosów.
- Premier Węgier Orban został jednomyślnie wybrany ponownie na szefa konserwatywnej partii rządzącej Fidesz na zjeździe w Budapeszcie. Zadeklarował, że trzeba wzmocnić dotychczasowe osiągnięcia w kraju, by stały się nieodwracalne.
- Orban z ogromną przewagą prowadzi, jako kandydat na szefa rządu przed wiosennymi wyborami parlamentarnymi. Prawie połowa (47%) wszystkich ankietowanych wskazała na Orbana, jako na polityka, którego wybraliby na premiera. Żaden z pozostałych kandydatów nie uzyskał wyniku przekraczającego 10%.
- Wybory lokalne na żupanów krajów samorządowych (marszałków województw) na Słowacji wygrali kandydaci koalicji ugrupowań centroprawicowych. Tylko dwoma regionami Słowacji rządzić będą nadal żupani z lewicowego SMER – SD, który tworzy rząd i ma swojego premiera Ficę. Sukces kandydatów niezależnych i centroprawicy może być sygnałem zmiany na Słowacji po wyborach, które czekają ten kraj za 2,5 roku.
- W demonstracji, która odbyła się w stolicy Katalonii Barcelonie, wzięło udział 750 tys. ludzi. Domagali się oni zwolnienia z aresztu pro-niepodległościowych katalońskich polityków.
- Przeciągające się rozmowy ws. utworzenia w Niemczech tzw. koalicji jamajskiej, czyli CDU-CSU z FDP i Zielonymi, negatywnie wpływają na notowania chadeków. Poparcie dla partii Merkel spadło do poziomu 30%.
- Prezydent USA w czasie wizyty w Korei Południowej, która była etapem jego azjatyckiej podróży,

ostrzegając KRL-D, by nie lekceważyły siły Stanów Zjednoczonych. Jednocześnie jednak apelował, do Kim Dzong Una, by przystąpił do negocjacji ws. programu rakietowego i atomowego swojego kraju.

- Trzy amerykańskie lotniskowce – USS Ronald Reagan, USS Theodore Roosevelt i USS Nimitz – po raz pierwszy od 10 lat wypłynęły wspólnie w morze. Lotniskowce brały udział w ćwiczeniach na wodach zachodniego Pacyfiku, co miało być dodatkowym ostrzeżeniem dla komunistycznej Korei.
- Najważniejszym momentem w dziesięciodniowej podróży Trumpa do Azji było jego przemówienie na szczycie APEC w Wietnamie. Prezydent USA przedstawił program współpracy gospodarczej i politycznej dla regionu Indo-Pacyfiku. Odmiennej wizję porządku światowego zaprezentował przywódca Chin, którego poparł Putin.
- Mimo ogromnego zadłużenia „Wenezuela nigdy nie ogłosi niewypłacalności” – zadeklarował lewicowy prezydent Maduro. Zewnętrzny dług publiczny Wenezueli wynosi około 150 mld dol. Wenezuela pogrążona jest od 4 lat w głębokim kryzysie politycznym i gospodarczym, zmagając się z recesją i trzycyfrową inflacją na poziomie 536% oraz z niedoborami żywności i leków.
- Zemsta Macrona? Rumunia i Bułgaria, ale już nie Polska, będą mogły wykorzystywać pieniądze ze specjalnego funduszu na modernizację swoich węglowych zakładów energetycznych. Komentatorzy mówią wprost o izolowaniu Polski w ramach porozumienia ws. modernizacji systemu handlu emisjami (ETS).
- Zachodnie media poinformowały czytelników o „faszystowskim” marszu w Warszawie. MSZ przekazał w tej sprawie komunikat, który przypomniat, że „w dniu 11 listopada w Warszawie zorganizowa-

wano cykliczny Marsz Niepodległości, w którym tysiące uczestniczących w nim osób mogły – pokojowo – dać wyraz swoim patriotycznym uczuciom. Marsz był wielkim świętem Polaków, różniących się w swoich poglądach, ale jednoczących się wokół wspólnych wartości: wolności i wierności Niepodległej Ojczyźnie”. Marsz nie spodoba się także MSZ... Izraela.

- Prezes IPN Ukrainy Wiatrowycz ocenił, że nowe tablice na Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie na cześć obrońców osiedli polskich Wołynia i Małopolski Południowo-Wschodniej to „upamiętnienie czekistów”. Tablice poświęcone są żołnierzom walczącym z UPA, a Wiatrowycz ma coraz większą szansę, by zostać objętym zakazem wjazdu na terytorium RP.
- Karę 16 lat więzienia wymierzył sąd we włoskim Rimini Kongijczykowi Butungu, za napaść na dwoje polskich turystów, w tym za gwałt oraz inne rozboje, dokonane w sierpniu br.
- Postępy „postępu”. „Napisz list do swojej rodziny o swojej konwersji na islam” – taką pracę domową otrzymała dwunastolatka ze szkoły z Houghton-le-Spring w pobliżu Sunderland w Wielkiej Brytanii.
- W przyszłym roku w urzędach stanu cywilnego w Niemczech będzie można zadeklarować inną płć niż męska czy żeńska.
- Wg OECD Wielka Brytania jest najbardziej otyłym narodem w Europie Zachodniej. Odsetek osób otyłych w Wielkiej Brytanii w ciągu ostatnich 20 lat podwoił się i obecnie aż 63% pełnoletnich Brytyjczyków ma nadwagę. „Eksport” polskiej kuchni na Wyspy?
- 328 ofiar śmiertelnych pochłonęło trzęsienie ziemi w prowincji Kermanszahan w zachodnim Iranie na granicy z Irakiem. □

Katalonia za czy przeciw

Piotr Witt

W momencie kiedy pisałem te słowa, zdestytuowany premier autonomicznego rządu Katalonii i jego czterej ministrowie przebywali w Belgii, zwolnieni warunkowo z aresztu. W Hiszpanii grozi im więzienie. Chcieli z Katalonii stworzyć państwo w państwie bez zezwolenia.

Nam, Polakom, dali Katalończycy między innymi patrona rolnictwa – św. Izydora Oracza i jezuitów, którzy kształcili młodzież szlachecką. Święty Ignacy Loyola zredagował swój program w tutejszym klasztorze Monserrat. Dla upamiętnienia imię Monserrat nadają Katalończycy dziewczynkom. W Perpignan – najbiedniejszym mieście Francji – wierni zbudowali kaplicę św. Jana Pawła II z indywidualnych składek. Z Katalonii przyszła zimna zupa – gaspacho – znana u nas pod nazwą chłodnika litewskiego. Katalonia to również moja sprawa. Zebrane razem miesiące spędzone w tym pięknym kraju złożyłyby się na dwa, albo trzy lata mego życia.

Katalonia - Pic Du Canigou

Czterysta lat temu traktat pirenejski podzielił Katalonię na dwie części wzdłuż pasma gór Alberes. Myśmy mieszkali po stronie francuskiej w Cerbere, po katalońsku Cervera. Biedna wieś kolejarska na styku szerokotorowej kolei hiszpańskiej i węższej francuskiej, 1500 mieszkańców. Turyści nią gardzą. Któż zatrzymałby się na dłużej na samej granicy, poza Polakami, którzy zawsze gotowi do wyjazdu lubią sytuacje ambiwalentne. Ale, woda u wybrzeża Cerbere jest czystsza niż gdzie indziej. Aż do portu Banyuls rozciąga się stąd chroniony teren rezerwatu podmorskiego. Nasze córki tam nauczyły się pływać.

Do kościoła jeździliśmy na stronę hiszpańską. Podczas letnich upałów w kościele w Cerbere trudno było wytrzymać, gdy tymczasem w hiszpańskim Port-Bou odmieniały powietrze wentylatory. Siedzieliśmy jak na tureckim kazaniu. Ale nasza młodsza córka, która znała już wówczas kilka języków pragnęła zrozumieć, co ksiądz mówi. Przez rok poduczyła się hiszpańskiego. Za następną wizytą w Port-Bou znów nic nie rozumiała. Kazanie było po katalońsku. We francuskim mieście Perpignan, (po katalońsku Perpinia) napisy są w dwóch językach: po francusku i po katalońsku, podobnie jak w okolicznych miejscowościach. Po obu stronach granicy spotyka się wciąż mieszkańców, którzy między sobą rozmawiają w języku miejscowym. W stosunku do hiszpańskiego i francuskiego kataloński jest, myślę, czymś takim jak ukraiński wobec rosyjskiego i polskiego. Ale na tym wyczerpują się podobieństwa.

Poza Tarasem Szewczenką Ukraińcy w dziedzinie kultury nie bardzo mają czym się pochwalić. W ukraińskich albumach artystycznych sami polscy artyści: malarze, rzeźbiarze, architekci. Można nazywać Kościuszkę Białorusinem, i Mickiewicza Litwinem, ale to tylko dla kawału. Wprawdzie, tereny na północ od Odessy to starożytne ziemie Scytów – zdobywców Rzymu, wprawdzie pierwsze

Francuski wyjątek

Jacek Dziedzina

Nie ma bardziej pokręconego modelu rozdziatu państwa od Kościoła niż francuska laïcité. Alergia na obecność krzyża w miejscu publicznym nie przeszkadza, by francuski prezydent przyjmował tytuł... honorowego kanonika kapituły laterańskiej.

W demokratycznym świecie rozdział państwa od Kościoła jest standardem, więc nie rozumiem, o co ten hałas... Takimi wątpliwościami podzielił się niedawno w radiu jeden z publicystów. Chodzi oczywiście o „hałas” wokół pomnika Jana Pawła II we francuskim mieście Ploërmel. Francuska Rada Stanu uznała, że krzyż wieńczący pomnik papieża musi definitywnie zostać zlikwidowany. Jeśli nie – usunięty zostanie cały pomnik. Według Rady Stanu krzyż jest „ostentacyjnym symbolem religijnym, który narusza zasadę laickości państwa”. Otóż problem polega na tym, że francuska wersja rozdziatu państwa od Kościoła (która objawiła się z całą mocą w tej decyzji) wcale nie jest żadnym standardem w świecie demokratycznym. Przeciwnie, Francja jest w tym świecie absolutnym wyjątkiem. Większość krajów demokratycznych stosuje bowiem model przyjaźnego rozdziatu państwa od Kościoła (np. Niemcy, Włochy, Austria i, nieco inaczej, USA), a nie – jak we Francji – wrogiego (przy czym jest to wrogość jednostronna). Ba, w świecie demokratycznym są jeszcze państwa, gdzie nie ma żadnego rozdziatu państwa od Kościoła – jak Grecja czy Wielka Brytania, które są formalnie państwami wyznaniowymi. A i sama Francja, jak się okazuje przy bliższym oglądzie tej radykalnej separacji, nie jest do końca konsekwentna. Oto bowiem po paru latach przerwy (kadencja François Hollanda) obecny prezy-

dent Emmanuel Macron przyjmie tytuł honorowego kanonika kapituły laterańskiej...

Absurdów i sprzeczności we francuskiej laïcité jest więcej. Gotowość odejścia od wrogiego rozdziatu wyrażał kiedyś były prezydent Nicolas Sarkozy, mówiąc o „laickości pozytywnej”. Francuzi mieliby od kogo się jej uczyć – wystarczyłoby rozejrzeć się po świecie. Problem w tym, że nie pozwala na to ciągle silna i wpływowa grupa stojąca na straży „świętej” laickości.

Święta laickość

Jeśli ktoś śledził sprawę „kontrowersyjnego” krzyża z pomnika, zapewne pamięta, kto w ogóle wywołał temat. Gdy 11 lat temu pomnik stanął w Ploërmel, niemal natychmiast skargę złożyła Federacja Wolnomysłicieli. Jako podstawę prawną do skargi przywoływała obowiązującą od 1905 roku ustawę, która określa zasadę rozdziatu Kościoła i państwa. Sąd w 2005 roku przyznał im rację, a obecnie Rada Stanu tylko to potwierdziła. Nie da się tego sporu o krzyż zrozumieć w pełni bez zrozumienia roli, jaką w tym promowaniu radykalnej laickości odgrywają właśnie środowiska francuskiej masonerii. Podstawową misją tamtejszych masonów jest stanie na straży laickości państwa. To absolutnie największa „świętość” w dogmatycznie laickim państwie. Warto przypomnieć, że właśnie masoneria z Wiel-

konie ujeżdżono nad Dnieprem, jak to odkryli przed pół wiekiem amerykańscy archeolodzy, ale to już odległa starożytność.

Z Katalonią jest inaczej. Sztuka XX wieku powstała w Paryżu, ale stworzyli ją Katalończycy. Picasso, Juan Gris, Santiago Rusinol, Juan Miro, Bunuel przybyli z Barcelony, podobnie jak słynny rzeźbiarz Gargallo. Tak zwane tango argentyńskie wprowadził do Buenos-Aires katalończyk Carles Gardel. Między stroną francuską i hiszpańską kontakty są codzienne. Do narodowego tańca – sardana – przygrywają orkiestry – la cobla – przybyłe z tamtej strony i nasze jeżdżą do Hiszpanii. Nasz najemca w Cerberre, pan Tarris pokazywał nam dokumenty rodzinne z podpisem Salvadora Dali. Chodziło o notariusza z Gerony – ojca słynnego malarza.

Przed wprowadzeniem euro jeździliśmy do Port Bou także na targ. Jak wszyscy mieszkańcy miejscowości nadgranicznych staraliśmy się zaopatrywać po stronie hiszpańskiej, ze względu na ogromne różnice cen. W koszarach Cerbere stacjonował z dawien dawna liczny oddział celników, w Port Bou jeszcze liczniejsi celnicy hiszpańscy, ale drobne sprawunki dla własnego użytku tolerowano.

Widzieliśmy Barcelonę przed przystąpieniem Hiszpanii do Unii Europejskiej i znamy jej dzisiejsze oblicze. W okresie przygotowań do Olimpiady 1992 roku Barcelonę przebudowano. Gigantyczne roboty zamieniły stolicę prowincji w jedno z najnowocześniejszych miast Europy. W ciągu ostatnich dwudziestu lat Katalonia pomnożyła swój eksport 3.5- krotnie. Niedługo przed Olimpiadą w pobliskiej Geronie, mieście Puigdemonta rozbito mury średniowiecznej dzielnicy żydowskiej. Była zamurowana w XV wieku, aby żydowski wzrok nie kałał procesji ciągnących główną ulicą.

Salvador Dali, mieszkający niedaleko Gerony, w Cadaques dokonał kiedyś wiekopomnego odkrycia. Postępując się metodą paranoiczno-krytyczną wyznaczył położenie środka wszechświata na dworcu w Perpignan. Ojcowie miasta myśleli, że to naprawdę i wznosząc nowy dworzec dla pociągów TGV nazwali go Centro del mon – środek świata. Pomylili się. Geniusz nie robił w detalu. Chodziło mu o wszechświat – universum.

Może i miał trochę racji, w każdym razie w tamtej epoce i w odniesieniu do wszechświata sztuki. Przecież kubizm wyrastał w

Katalonii, w Ceret, do którego katalońscy wygnańcy przyjeżdżali z Paryża z tęsknoty za corridą. Fowizm – malarstwo dzikich kolorów wymyślili wprawdzie dwaj Francuzi: Derain i Matisse, ale było to też w Katalonii – w sąsiedniej miejscowości Collioure. Nawet Gombrowicz w swoich Wspomnieniach z Polski wyznaje, że cała jego przyszła kariera literacka wyśniła mu się we wczesnej młodości, w nocnym pociągu do Perpignan.

Katalończycy nigdy nie zapomnieli długu wdzięczności wobec Francji. W 1939 roku, po upadku republiki na stronę francuską przeszło pół miliona Katalończyków ofiar wojny domowej. Wśród nich był Pablo Casals. Tamtej surowej zimy administracja francuska musiała się zmierzyć z ogromnym problemem zagospodarowania masy uciekinierów. Poradziła sobie nad podziw budując obozy dla uchodźców. Pomniki i tablice widoczne na granicy upamiętniają drogi Wielkiej Retirady. Po zajęciu Francji przez Niemców Katalończycy zorganizowali drogi przerzutu w drugą stronę. Z Banyuls przeszło do neutralnej wówczas Hiszpanii wielu żydowskich intelektualistów, np. Hanna Arendt i Walter Benjamin a także niektórzy Polacy, np. Jan Karski i ekipa matematyków, którzy rozszyfrowali Enigmę. Szli drogą winnic, górą nad Cerbere. W muzeum diecezjalnym w Geronie polska żydówka, malarka Mela Muter przechodząc pozostawiła obrazy.

Katalończycy cieszą się na świecie reputacją straszliwych kupców. Rachują od dziecka, zanim jeszcze nauczą się czytać. Ich narodowy taniec – sardana – tańczony grupowo wymaga stałego liczenia, żeby nie popsuć szyku. Niezależnie od odrębności kulturalnej i historycznej do wyobraźni dziewięćdziesięciu procent głosujących, którzy opowiedzieli się w niedawnym referendum za niepodległością, przemawiają liczby. Piąta część dochodów Hiszpanii, PKB – 224 miliardy euro, miejsce w Europie kraju, jak Irlandia. 27 miliardów nadwyżki eksportowej. 3% wzrostu gospodarczego. Kataloński perfumiarz Puig jest właścicielem francuskich Niny Ricci, Paco Rabanne i Jean Paul Gaultier. Na odłączeniu się od Hiszpanii mają nadzieję zaoszczędzić 16 miliardów euro rocznie. Ich przeciwnicy twierdzą, że mogą stracić dwieście. Tak, czy inaczej Katalonia znowu przeżywa swoją godzinę trwogi. □

kiego Wschodu Francji (GOF – Grand Orient de France) głośno protestowała, gdy prezydent Nicolas Sarkozy zbyt przyjaźnie, jej zdaniem, przyjmował Benedykta XVI. A gdy zaczął głosić „herezje” o tzw. laickości pozytywnej – wolnomularze uznali to za zdradę stanu.

Sam fakt istnienia wptywowej masonerii we Francji to jednak za mało, by zrozumieć różnicę wobec krajów, gdzie również jest obecna masoneria i gdzie również działa rozdział Kościoła i państwa, ale w wersji przyjaznej. Istnieje bowiem – przy wszystkich elementach wspólnych wolnomularstwa – zasadnicza różnica między masonerią frankońską a anglosaską. Wielki Wschód Francji odseparował się od anglosaskiej masonerii, bardzo mocno akcentując ateizm. W 1887 r. masoneria skupiona w Wielkim Wschodzie wyrzuciła zdanie o wierze w Boga i nieśmiertelności duszy jako warunku przynależności do loży. Grand Orient de France nigdy też nie krył swoich aspiracji do przemiany świata według masońskich ideałów.

Skok na Kościół

Ustawa z 1905 roku o rozdziale państwa od Kościoła również była owocem działalności francuskiej masonerii. Prace nad nią trwały już od początku XX wieku, w klimacie bardzo silnego antyklerykalizmu. Ustawa w praktyce zaś zapędziła Kościół do kruchty. Jeszcze przed jej wejściem w życie zakony zostały pozbawione prowadzenia jakiejkolwiek działalności edukacyjnej. Celem była bowiem całkowita laicyzacja szkolnictwa. Dlatego też jednym z pierwszych owoców ustawy było natychmiastowe usunięcie duchownych nie tylko ze szkół państwowych, ale również z wojska, szpitali i ośrodków opieki. Równolegle usuwano też wszelkie symbole religijne z miejsc publicznych.

ciąg dalszy na str. 16

Dechrystianizacja *ciąg dalszy ze str. 3*

Problem w tym, że organa administracyjne zakwestionowały jednak później i „prywatyzację” terenu, co może być ostrzeżeniem w przypadku obecnej sytuacji w Bretanii.

Inna dość bulwersująca sprawa dotyczyła krzyża na bramie cmentarnej w Princay (departament Vienne). W lipcu 2017 roku sąd administracyjny w Poitiers wydał wyrok nakazujący wykonanie nowej bramy. Sprawa jest o tyle precedensowa, że jak wyliczono, krzyże na ogrodzeniach cmentarzy mogą dotyczyć 25 tys. francuskich nekropolii.

Osobna sprawa to trudności dotyczące pielgrzymek religijnych. Lewicowe zarządy miast starają się je utrudniać. W Nantes w Bretanii w 2010 roku nie wpuszczono zorganizowanej grupy pielgrzymów na teren Zamku Książąt. Uznano, że dla „poszanowania neutralności miejsca” na jego dziedziniec nie można wejść z kościelnymi chorągwiami, transparentami, a księża nie mogą być w sutannach. Bretońscy diukowie zapewne przewracali się w grobach.

Warto tu także wspomnieć o spektakularnych próbach wnoszenia do sądów spraw o zbyt głośno bijące w miasteczkach kościelne dzwony.

Poza sprawami, które mają swój finał w sądach, istnieje także chrystianofobia pozainstytucjonalna. Na tym polu różnego typu akty walki z symbolami chrześcijaństwa trwają od lat. Są to m.in. profanacje cmentarzy, miejsc kultu, przydrożnych kapliczek, a nawet napady na kapłanów. Tylko w ostatnim czasie dokonano profanacji 7 kościołów w Sabaudii (diecezja Annecy), łącznie z rozbiciem tabernakulum i kradzieżą hostii. Rocznie notuje się dewastacje około 200 cmentarzy katolickich.

Często giną w dziwny sposób przydrożne krzyże (np. w Alpach), czasami dewastowane są kapliczki (np. zaniedbanie ze strony firmy energetycznej EDF, które doprowadziło do dewastacji historycznego monumentu Tarascon-sur-Ariege). Warto tu jednak oddać sprawiedliwość i zauważyć, że we Francji działa wiele stowarzyszeń lokalnych, które działają na rzecz renowacji takich miejsc i dokumentują swoje lokalne dziedzictwo.

Do akcji usuwania krzyży przystąpiły też działające we Francji firmy handlowe. Słynna historia z usuwaniem krzyży na opakowaniach ilustrowanych wizerunkami kościołów (m.in. greckie jogurty) dotyczy takich producentów i sieci jak Lidl, Carrefour, Nestle, czy Danone. Z supermarketów poznikały np. już kilka lat temu nawet tzw. „kalendarze adwentowe”. Znacznie bogatsza od pewnego czasu robi się za to oferta... ramadanowa, ale to już inna historia. Warto też zwrócić uwagę na firmę „Intermarche”, w której logo znajdował się przez lata znany nam z powieści Dumasa, muszkieter. W poprzednim logo, ów żołnierz był ubrany w

historyczną pelerynę z krzyżem. W nowym znaku sieci krzyża już nie ma.

Usuwanie krzyży z przestrzeni publicznej dotyczy też np. służby zdrowia. Czy ktoś jeszcze pamięta o tym, że np. karetki pogotowia były opatrzone znakiem niebieskiego lub czerwonego krzyża (w Polsce nawet w czasach komunizmu). Od lat zastąpił go „neutralny” znaczek „x” wpisany w koło. Nawet w logo aptek wpisuje się coraz nowe elementy, które nie mają się kojarzyć nikomu z krzyżem.

We Francji w okresie wojującej z Kościołem Republiki, komunistyczni merowie miast wydawali zakazy noszenia na ulicach przez księży i zakonnice sutann i habitów. Taki wojujący ateizm stał się przeszłością, ale i dziś można jeszcze natrafić na podobne przypadki. W 2014 roku w Trebes (Aube) w lokalu wyborczym pojawił się ksiądz. Był po cywilnemu, ale na piersi miał krzyż. Komisja kazała mu schować go pod koszulę.

Osobny rozdział to obrażanie symboli religijnych w przestrzeni publicznej, np. w kulturze, często dotowane przez państwo. Można tu przypomnieć liczne obrazoburcze spektakle teatralne, w których sądy nie znajdowały jednak niczego nie stosownego i stawiały „wolność wyrazu” nad uczucia wiernych i obrażanie symboli religijnych. Dotyczy to także filmów, a nawet reklam. Osobny rozdział to profanacje kościołów w ramach pseudohappeningów. W taki sposób działały wcześniej organizacje związane ze środowiskiem LGTB (słynne protesty w obronie... prezerwatyw), a ostatnio feministki z Femenu.

Antyklerykalizm we Francji osiągnął swoje apogeum w latach rewolucji francuskiej. Później był historycznie składnikiem ruchów wyrastających z różnych odmiann marksizmu. Warto pamiętać, że kiedy w Związku Sowieckim działała Liga Bezbożników, to podobne ruchy cieszyły się poparciem także komunistów zachodnich. Można tu w wielkim uproszczeniu wymienić wojujących ateistów spod znaku ideologii komunistycznej (także w jej trockistowskiej i anarchio-syndykalnej odmianie) oraz odłam libertyński (często o proveniencji wolnomularskiej). Owi „bezbożnicy” na przemian łączyli się i dzielili. We Francji ustawa z 1905 roku o rozdziale państwa i religii powstawała w dużej mierze pod ich wpływem. Później bywała rozmaicie interpretowana. Np. po I wojnie światowej w „uznaniu daniny krwi” katolików, państwo subsydiowało m.in. budowę nowych kościołów. W ostatnich latach, stąbnący Kościół katolicki i coraz dłuższe okresy rządów lewicy doprowadziły do wypychania katolicyzmu z życia publicznego i wyznaczaniu, w najlepszym przypadku Kościołowi roli jakiejś organizacji charytatywnej, a najchętniej punktu pomocy dla emigrantów.

Wśród organizacji skarżących się obecnie na łamanie świeckości państwa są stowarzyszenia wolnomyślicieli, czy

lewacka Liga Praw Człowieka, wspierane dość często przez ruchy LGTB. W Ploermel obecność krzyża na pomniku Jana Pawła II zaskarżył m.in. sekretarz generalny departamentalnego oddziału wolnomyślicieli Moribhan niejaki Pierrick Le Guennec. Ma mieć, przez matkę korzenie polsko-żydowskie. Wiadomo o nim, że w 2004 roku startował w wyborach lokalnych z list Partii Robotników (trockiści) i uzyskał poniżej 1% głosów.

Wolnomyśliciele sięgają korzeniami w wiek XIX. Współpracowali z KPF, związkami zawodowymi jak CGT, ale też mieli koneksje z partiami trockistowskimi. Przed wojną żądali m.in. likwidacji ambasady Stolicy Apostolskiej, zakazu działalności katolickich radiostacji, likwidacji katolickiego szkolnictwa i wstrzymania jakichkolwiek subwencji dla organizacji religijnych. Domagali się też likwidacji zasad konkordatu w Alzacji i Lotaryngii, które po wtączeniu do Francji po I wojnie, zachowały odrębny status. W 1980 r. wolnomyśliciele protestowali przeciw pielgrzymce do Francji Jana Pawła II. Podejmują też różnego typu spektakularne akcje, jak np. sądowe procesy o „unieważnianie chrztów” i wykreślanie się apokatów z kościelnych ksiąg metrykalnych. Po marginalizacji komunistów wiatru w żagle „wolnomyślicieli” dodała współpraca z „nowym proletariatem”, czyli np. feministami i ruchami LGTB. Na ich kongresach bywała obecna minister ds. równości płci Marlene Schiappa.

Warto tu dodać, że istnieje także „wolnomyślicielska międzynarodówka”. Na stronach Federacji Krajowej Wolnomyślicieli Francuskich znajdziemy zaproszenie na konferencję „Europa laicka lub watykańska”, która ma się odbyć w grudniu tego roku w Metz. Jednym z głównych gości ma być tu... Wanda Nowicka, b. wicemarszałek polskiego Sejmu. Przypomnijmy, że ta polityk – związana z Ruchem Palikota – została wybrana do Sejmu VII kadencji i dała się poznać jako feministka walcząca z Kościołem. W tym samym kierunku poszli jej synowie – Michał Nowicki aktywista komunizmu ortodoksyjnego i Florian Nowicki, który działał w lewicowej Polskiej Partii Pracy. Warto jednak także sięgnąć pokoleniowo wstecz. Wanda wyszła za mąż za Światosława Floriana Nowickiego, którego ojcem był z kolei Andrzej Rustaw Nowicki, współzałożyciel i prezes Stowarzyszenia Ateistów i Wolnomyślicieli oraz Polskiego Towarzystwa Religioznawczego. W latach 1948–1981 członek PZPR, który był jednym z głównych animatorów propagandy antyreligijnej. Szczególnie obrzydliwą działalność prowadził w latach 50. Wzory czerpał wprost z propagandy ateistycznej Związku Sowieckiego. Powstałe tam Wszechzwiązkowe Towarzystwo „Wiedza”, które zastąpiło przedwojenny Związek Wojujących Bezbożników, było zresztą przykładem dla działalności

2017, l'Année Joseph Conrad

La Diète polonaise rend hommage au grand écrivain britannique.

La Pologne salue la mémoire de Joseph Conrad, le grand écrivain de langue anglaise, à l'occasion du cent soixantième anniversaire de sa naissance.

Rien d'étonnant à ce que notre pays honore un étranger car, nous le savons, l'auteur de « Lord Jim » est en réalité né Józef Teodor Konrad Korzeniowski.

Il a vu le jour le 3 décembre 1857 à Berditchew (ou Berdytchiv en ukrainien), dans la région de Jytomyr, dans l'Ukraine occidentale actuelle qui, à l'époque, faisait partie de l'Empire russe. Il appartient à une famille aristocratique polonaise du clan héraldique Nałęcz. Son père, Apollo Korzeniowski, né en 1820, est un écrivain, poète et dramaturge, qui a traduit en polonais des auteurs comme Charles Dickens et William Shakespeare ou Victor Hugo et Alfred de Vigny. Apollo est également engagé politiquement dans la lutte contre l'occupant russe. Durant la guerre de Crimée (1853-1856) – qui opposa l'Empire russe à l'Empire ottoman allié à la France, au Royaume Uni et au Royaume de Sardaigne –, il tente d'organiser une insurrection à l'arrière de l'armée russe engagée en Crimée, en vain car les Français et les Britanniques lui refusent leur aide. En 1856, Apollo se marie avec Ewa Bobrowska. En 1861, la famille se retrouve à Varsovie où Apollo prend part à la préparation de l'insurrection qui éclatera en janvier 1863, et où il organise des manifestations. Mais en octobre 1861, il est arrêté par les Russes et enfermé à la Citadelle. En mai 1862, il est condamné à l'exil, avec sa famille, d'abord à Vologda à 500 kilomètres au nord-est de Moscou, puis à Tchernigov (Tchernihiv en ukrainien) dans le nord de l'Ukraine où la mère de Joseph décéda en 1865. Apollo est libéré en 1868 pour des raisons de santé et décède en 1869 à Cracovie où il s'était installé avec son fils.

Joseph Conrad sera le seul enfant du couple. Orphelin à l'âge de 11 ans, il est pris en charge par son oncle maternel, Tadeusz Bobrowski, qui exercera une grande influence sur le futur écrivain et l'aidera financièrement. À Cracovie, Joseph fréquente le lycée Sainte-Anne, mais

il ne termine pas ses études secondaires. En 1874, à l'âge de 17 ans, il part pour Marseille où il commence à apprendre le métier de marin auquel il aspirait. Il va sillonner les mers – Méditerranée, Atlantique pour aller aux Antilles – sur différents navires pendant quatre ans. En 1878, pour éviter en France les complications dues à sa citoyenneté russe, il se rend en Angleterre, à Lowestoft, ville côtière dans le Suffolk. Il s'engage dans la marine marchande britannique dans laquelle il restera seize ans. Dans ce cadre, il va aussi sillonner les mers du globe – cabotages en mer du Nord, voyages en Australie, en Méditerranée, à Bangkok, à Madras, à Singapour et dans l'Asie du Sud-Est – en occupant différents postes sur les navires et en montant en grade. Il a été steward, apprenti-marin, matelot. En 1880, il passe l'examen de second lieutenant puis, en 1884, celui de premier lieutenant. En août 1886, il est naturalisé britannique et change son nom pour Joseph Conrad. À sa demande, il se verra retirer la citoyenneté russe trois ans plus tard. En novembre 1886, il passe avec succès son examen de capitaine. Il commande le voilier Otago en 1888-1889. En 1890, il part commander un navire au Congo. Après une maladie et une convalescence, il va encore naviguer entre 1891 et 1893. Il effectue son dernier voyage entre novembre 1893 et janvier 1894. Revenu à Londres, il met définitivement fin à sa carrière maritime.

À partir de ce moment-là, il va se consacrer entièrement à l'écriture et fondera une famille – il se mariera en 1896 avec Jessie George avec laquelle il aura deux enfants, Boris et John. En 1890, il avait commencé à écrire un roman, « La Folie Almayer », qu'il achèvera et publiera en 1895. Écrit en anglais, les critiques remarquent son style encore influencé par le polonais, sa langue maternelle, et par le français qu'il parlait couramment. Néanmoins, l'accueil est positif et encourage l'écrivain à continuer. Toutefois, il devra attendre de longues années avant de devenir populaire avec son roman « Chance », publié en 1913. Son expérience de marin, ses

voyages, les gens qu'il a rencontrés ou ceux dont on lui a parlés inspirent l'écriture de ses récits. Mais Joseph Conrad n'est pas un écrivain de la mer. Celle-ci lui sert de toile de fond pour mettre en scène ses personnages et traiter de questions universelles. Il est l'auteur de plus de trente romans, nouvelles, essais et autres écrits qui ont largement influencé la littérature du XXe siècle et des écrivains comme André Gide, André Malraux ou Blaise Cendrars, en France, ou William Faulkner, Ernest Hemingway, George Orwell, ou Graham Greene, pour le monde anglo-saxon. Ses œuvres les plus connues sont entre autres « Lord Jim », « Au cœur des ténèbres », « Un paria des îles », « Nostromo », « Sous les yeux de l'Occident », « Entre terre et mer », « Le Nègre du Narcisse », « L'Agent secret », « Typhon ». L'œuvre de Joseph Conrad a connu de nombreuses adaptations comme « Lord Jim », porté à l'écran en 1925 et 1965, « L'Agent secret » en 1936 par Alfred Hitchcock ou « La Ligne d'ombre » en 1976 par Andrzej Wajda (« Smuga cienia »). Sans oublier le célèbre « Apocalypse Now » de Francis Ford Coppola (1979) qui s'inspire d'« Au cœur des ténèbres ». □

PRL-owskiego Towarzystwa Krzewienia Kultury Świeckiej, które powstało w 1969 z połączenia Towarzystwa Szkoły Świeckiej i właśnie Stowarzyszenia Ateistów i Wolnomysłśli. Andrzej Rustaw Nowicki związał się później z masonerią. Przez cztery kadencje był Wielkim Mistrzem Wielkiego Wschodu Polski. Tyle jeśli chodzi o „polskie” wątki tej historii.

Dyskusja wokół krzyża na tuku pomnika w bretońskim miasteczku Ploermel przekro-

czyła granice Francji, wywołała też zaognienie Polonii. Warto jednak zwrócić uwagę, że jest ona elementem trwającej od kilku lat próby reinterpretacji zasady laickości V Republiki w kierunku wyraźnie antykatolickim. Tego typu działania mają zapewne przygotować grunt pod stworzenie wielokulturowego społeczeństwa. Jednocześnie ekspansja islamu i coraz dalej idące żądania poprawności politycznej wywołały we Francji pewien społeczny sprzeciw. Spór

o krzyż dotyczy fundamentalnego sporu o tożsamość Francji i jej korzenie cywilizacyjne. Dla lewicowych elit korzenie takie zaczynają się w roku 1789, dla katolików jest to chrzest Francji i króla Clovisa w V wieku. Rozwiązania tego sporu muszą dokonać jednak sami Francuzi, chociaż w tym przypadku odpowiedź na pytanie o historyczną spuściznę tego kraju, dotyczy szerzej także wizji kształtu całej Europy. □

Bogdan Dobosz

Święto Patronalne KSM

ciąg dalszy ze str. 5

– wartości: Królestwo Chrystusowe

„Budujmy Królestwo Chrystusowe” – to pierwsze zawołanie i zadanie KSM. Młodość jest wrażliwa na budowanie Królestwa Chrystusowego, gdyż jest to Królestwo Prawdy, Miłości i Pokoju, a młodość jest szczególnie uwrażliwiona na te wartości. W modlitwie „Ojcze nasz” wołamy: „Przyjdź Królestwo Twoje”, czyli jest to program do realizacji w każdym dniu, program wyznaczony przez Pana Jezusa w tej modlitwie, którą nam zostawił, a którą Kościół zaleca do codziennego odmawiania. Wartościami Królestwa Chrystusowego winniśmy przepajać każdą dziedzinę życia. Te wartości winny być u podstaw tworzenia historii naszej Ojczyzny – Polski;

– wartości: wspólnota Kościoła – wspólnota Stowarzyszenia, jako części Kościoła

Rozumienie Kościoła, jako „komunii” jest „ideą centralną i podstawową w dokumentach Soboru Watykańskiego II” (Synod Biskupów 1985). Źródłem tej komunijnej więzi członków Kościoła jest Duch Święty. „Świecki katolik nie może nigdy zamknąć się w sobie, odizolować się duchowo od wspólnoty, lecz musi żyć w nieustannym kontakcie z innymi, z mocnym poczuciem braterskiej więzi” (JPII zakończenie Synodu Biskupów 1987) – słowa te trzeba odnieść do członków KSM-u, winni oni być związani wewnętrzną braterską więzią, jako katolicy świeccy tworzący mistyczne ciało Chrystusa i realizujący szczególne powołanie w Kościele pod zwierzchnictwem hierarchii Kościoła. Druhowie i drużyny stanowiący wspólnotę Katolickiego Stowarzyszenia Młodości winni więc być zjednoczeni w Duchu św. miłością do Chrystusa, do Jego Kościoła, który sami stanowią, a to zakłada ich jedność katolickiego myślenia, jedność uformowanego na Ewangelię sumienia, jedność zgodnego z misją Kościoła działania, jedność zgodnie z ojczyźnianą tradycją codziennych zachowań kulturalnych a także jedność wzajemnych przyjacielskich – rodzinnych odniesień;

– patriotyzm – jak to rozumieć

Najlepszą odpowiedź dał młodość Jan Paweł II podczas II Piel-

grzymki do Polski na Jasnej Górze 18 VI 1983 r.: „czuję się odpowiedzialny za to wielkie, wspólne dziedzictwo, któremu na imię Polska. To imię nas wszystkich określa. To imię nas wszystkich zobowiązuje. To imię nas wszystkich kształtuje. Może czasem zazdrościmy Francuzom, Niemcom czy Amerykanom, że ich imię nie jest związane z takim kosztem historii. Że tak łatwo są wolni. Podczas gdy nasza polska wolność tak dużo kosztuje. Nie będę, moi Drodzy, przeprowadzał analizy porównawczej. Powiem tylko, że to, co kosztuje, właśnie stanowi wartość. Nie można zaś być prawdziwie wolnym bez rzetelnego i głębokiego stosunku do wartości. Nie pragniemy takiej Polski, która by nas nic nie kosztowała. Natomiast czuwajmy przy wszystkim, co stanowi autentyczne dziedzictwo pokoleń, starając się wzbogacić to dziedzictwo. Naród zaś jest przede wszystkim bogaty ludźmi, bogaty człowiekiem. Bogaty młodością! Bogaty każdym, który czuwa w imię prawdy, ona, bowiem nadaje kształt miłości”.

– świadectwo i apostołat

Wyraża to hasło KSM: Służyć Bogu i Ojczyźnie przez cnotę (sprawność moralną), naukę (być mądrym), pracę (być uczciwym...). Gotów! W przedwojennym KSM-ie zwracano na to baczną uwagę, w myśl staropolskiego przysłowia, że nikt nie da drugiemu tego, czego sam nie posiada. Warunkiem, bowiem powodzenia pracy apostołskiej jest odpowiednio wysoki poziom życia duchowego. Dlatego i dziś powinno nam zależeć w pracy Stowarzyszenia, aby jego członkowie otrzymali takie warunki duchowego rozwoju, by stawiali się świętymi, a apostołskie postanie okazało się skuteczną misją.

Oczywiście, powyższe wyszczególnienie nie wyczerpuje wielości środków dla realizacji formacji duchowej. Kiedy spojrzymy w Statut KSM, to w § 15 odczytamy wiele innych. Należy jednak zwrócić uwagę, że każda formacja duchowa winna zakładać cykliczne formy wspólnotowego pogłębienia życia duchowego przez dni skupienia, rekolekcje i pielgrzymki. To również należy do zasadniczych środków uświęcenia KSM-owicza (por. § 15 pkt. 1).

ks. Stanisław Książek

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ Reprezentacja piłkarska Polski rozegrała 2 towarzyskie mecze, bez kontuzjowanych Lewandowskiego i Pazdana. W meczu z Urugwajem z kadrą pożegnał się Boruc. Polacy grając eksperymentalnym systemem z trzema środkowymi obrońcami i „wahadłowymi” Rybusem i Bereszyskim, zremisowali ten mecz 0:0, choć przeciwnik nie zawiesił wysoko poprzeczki. Drugi mecz grano także w „eksperymentalnym” składzie w Gdańsku z Meksykiem. Polska przegrała 0:1.

☺ Piłkarska reprezentacja Polski do lat 21 zremisowała z Wyspami Owczymi 2:2 w czwartym występie w eliminacjach mistrzostw Europy. Po 4 spotkaniach Polacy mieli 8 pkt. i byli wiceliderem grupy 3., za prowadzącą Danią. Mecz reprezentacji U21 z Danią odbył się już po oddaniu tego numeru do druku.

☺ Niemcy, Portugalia, Belgia lub Hiszpania z pierwszego koszyka oraz Francja, Anglia, Szwajcaria lub Włochy z drugiego będą rywalami Polski w inauguracyjnej edycji piłkarskiej Ligi Narodów, która rozpocznie się jesienią przyszłego roku. Losowanie grup odbędzie się 24 stycznia w Lozannie. Rozgrywki zostały podzielone na 4 dywizje (A, B, C i D) na podstawie rankingu UEFA.

☺ Polscy hokeiści przegrali z Włochami 3:4 w ostatnim meczu turnieju Euro Ice

Hockey Challenge w Budapeszcie, ale i tak zajęli w nim pierwsze miejsce. Wcześniej Polacy pokonali Japonię 3:2 i Węgry 4:1.

☺ Polskie szpadzistki wygrały drużynowe zawody PŚ w chińskim Suzhou, pokonując w finale Koreę Płd 31:21. To pierwsze zwycięstwo Biało-Czerwonych w tym cyklu od 2010 r. Polki rozpoczęły zmagania od wygranej z ekipą Hongkongu 45:24 w 1/8 finału. W ćwierćfinale wygrały z prowadzącymi w klasyfikacji międzynarodowej federacji Chinkami 39:33, a w półfinale z Rosjankami 32:25.

☺ Reprezentacja Polski koszykarek przegrała z faworyzowaną Białorusią pierwszy mecz eliminacji mistrzostw Europy 2019 w Wałbrzychu 62:70.

☺ Piłkarze ręczni Orlen Wisły przegrali z mistrzem Szwecji IF Kristianstad 24:25 w siódmej kolejce grupy A LM i nadal pozostają bez zwycięstwa. Z kolei szczyptorniści PGE Vive w 7. kolejce pokonali duński Aalborg Handbold 34:30.

☺ W pierwszym meczu 3. rundy Challenge Cup piłkarki ręczne MKS Perty Lublin rozgromiły macedoński ZRK Kumanovo 54:13 i praktycznie awansowały do kolejnej rundy.

☺ Jastrzębski Węgiel będzie trzecią – po Zakcie Kędzierzyn-Koźle i PGE Skrzyszew – polską ekipą, która zagra

w fazie grupowej siatkarskiej LM w sezonie 2017/2018. Siatkarze Węgla dwukrotnie pokonali Omonię Nikozja po 3:0.

☺ LM: Awansowały także siatkarki. W trzeciej rundzie kwalifikacji LM Developres SkyRes Rzeszów ograł dwukrotnie słoweńskie Nova KBM Branik po 3:1. Developres SkyRes zagra, więc w fazie grupowej

☺ Polscy tenisiści zakończyli udział w challengerze w Bratystawie na ćwierćfinale. Majchrzak (223 ATP) odpadł z nr 4 Rumunem Copilem (91) 7:6 (7-4), 6:1. Janowicz nie dokończył ćwierćfinałowego meczu z Kazachem Kuznetsem. Majchrzak jest drugim polskim tenisistą w rankingu ATP.

☺ Najwyżej rozstawieni deblisty Polak Kubot i Brazylijczyk Melo meczem z Chorwatami Dodigiem i Hiszpanem Granollersem rozpoczęli występ w turnieju ATP Finals w Londynie. Para polsko-brazylijska wygrała 7:6 (7-2), 6:4. Warto dodać, że Kubot brał udział w kończącym sezon tenisistów turnieju masters po raz 4.

☺ Justyna Kowalczyk rozpoczęła sezon i zajęła 3 miejsce w sprincie techniką klasyczną w zawodach Pucharu FIS w fińskim Muonio. Zwyciężyła Norweżka Svendsen. Zmagania o Puchar Świata w sezonie 2017/2018 rozpoczynają się jednak dopiero 24-26 listopada w fińskim Kuusamo.

Władza i modlitwa

Leszek Śliwa

Chrystus w lewej ręce dzierży berto i kładzie je na kuli ziemskiej, a prawą trzyma w geście znanym z ikon przedstawiających Go jako Pantokratora.

To czytelne znaki, że jest on królem świata. Jednocześnie jednak Jego twarz wyraża coś innego... Złocista korona na skroniach Zbawiciela to korona cierniowa. Jego oczy wzniesione są do nieba w niemej modlitwie. Jest rok 1944. Na świecie szaleje straszliwa wojna i Chrystus cierpi razem z ludźmi.

Autor obrazu Adam Styka długo zastanawiał się, jak namalować Chrystusa Króla, kiedy otrzymał zlecenie na ten obraz od warszawskich pallotynów. Inspiracją stało się dla niego tragiczne wydarzenie w jego rodzinie: syn artysty został aresztowany przez Niemców.

Styka postanowił przedstawić Chrystusa w chwili Przemienienia na Górze Tabor. Dlatego towarzyszą Mu Eliaz (z lewej) i Mojżesz. Eliaz reprezentuje wszystkich proroków Starego Testamentu, którzy zapowiadali nadejście Mesjasza. Mojżesz, który otrzymał Prawo od Boga Ojca, zapewnia

swoją obecnością, że Jezus to Prawo wypełnia. Chrystus ubrany jest w rozświetloną białą szatę. Artysta dodał mu jednak czerwony płaszcz. To nawiązanie do polskich barw narodowych staje się zrozumiałe, gdy połączymy je z koroną cierniową i modlitwą Zbawiciela. Domyślamy się, że to modlitwa za umęczony naród polski. Obraz wydaje się nietypowy. Przyczyną jest świadome połączenie przez artystę w jednym dziele kilku motywów ikonograficznych. Ręce Chrystusa nawiązują do przedstawień Go jako króla, rozmodlona twarz do modlitwy w Ogrójcu, korona cierniowa do obrazów Ecce Homo, a rozświetlona szata i obecność Mojżesza i Eliasza – do przedstawień Przemienienia Pańskiego.

14 stycznia 2007 r. obraz spłonął. Wierną kopię wykonał Krzysztof Antoni Kudelski. Została ona poświęcona 25 listopada 2007 r. w Uroczystość Chrystusa Króla. □

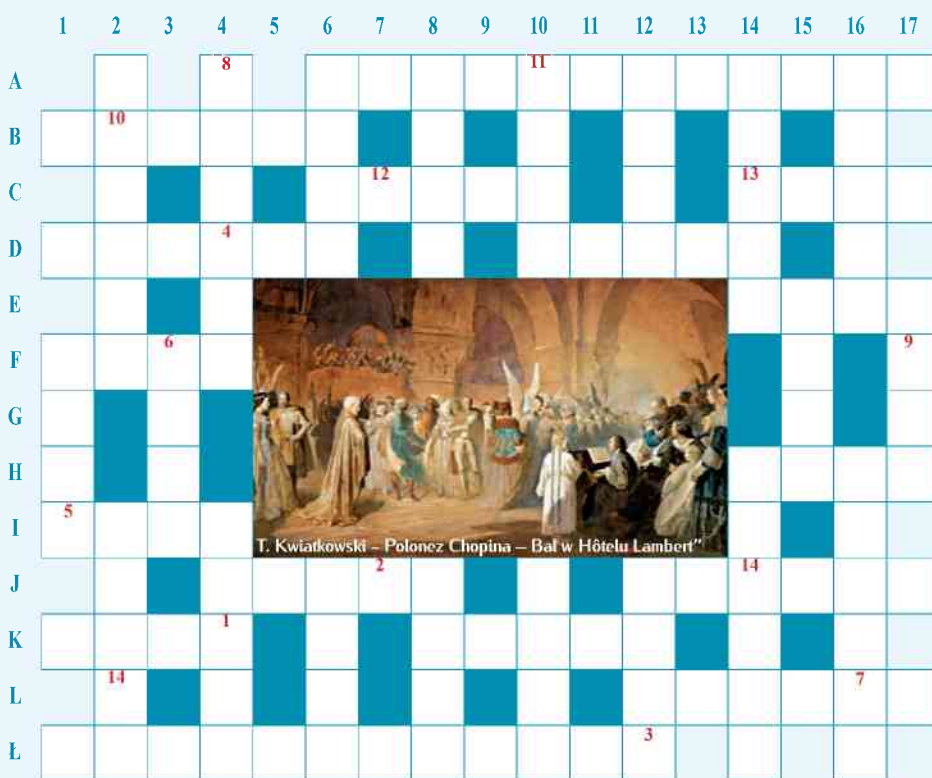
Adam Styka – „Chrystus Król”, olej na płótnie, 1944, kościół pallotynów, Warszawa

KRZYŻÓWKA LISTOPADOWA

PROPONUJE: MDz

Poziomo: A-6. Imię i nazwisko przywódcy spisku podchorążych zawiązanego 15. XII. 1828 r. B-1. Oburzenie, lęk, trwoga. C-6. Dawniej: słowo honoru. C-14. Kolor i gładkość skóry. D-1. Państwo, którego ministrowie wsparli powstanie listopadowe „jedynie grzeczną życzliwością” (wg Ursyna Niemcewicz – wystannika rządu powstańczego). D-10. Praska Chwały poświęcona pamięci bohaterów powstania listopadowego. E-14. Ruchome połączenie kości. F-1. Pieśń pochwalna. H-14. Taboret obity miękką tkaniną lub skórą. I-1. Płynię w żyłach. J-4. Siły zbrojne państwa. J-12. Zapięcie pasa. K-1. Skalna lawina. K-8. Organ filtrujący krew. L-12. Rzeka z tytułu powieści Elizy Orzeszkowej nawiązującej do powstań listopadowego i styczniowego. Ł-1. Towarzystwo ... – radykalna organizacja w powstaniu listopadowym.

Pionowo: 1-F. Ma dziób i skrzydła. 2-A. Wieś pod Siedlcami, gdzie 10. IV. 1831 r. wojska polskie stoczyły zwycięską bitwę z wojskami rosyjskimi. 2-I. Państwo z Kremlem. 3-F. Pieśni operowe. 4-A. Twierdza, która 9. IV. 1831 r. skapitulowała jako przedostatni punkt oporu powstania listopadowego. 4-I. Miejscowość /dzisiaj dzielnica Warszawy/ gdzie 19 i 20. II. 1831 r. stoczono zwycięską bitwę z wojskami rosyjskimi. 6-A. Dawniej kryto nią dachy. 6-J. Nabrzeże portowe. 8-A. Przeptywa przez Opole. 8-J. Najdłuższy tańców górski w Ameryce Południowej. 10-A. Pole uprawne. 10-J. Pokruszony mur. 12-A. Sławny uniwersytet w USA. 12-J.

Filmowy Obywatel z amerykańskiego filmu fabularnego z 1941 roku w reżyserii Orsona Wellesa. 14-A. Część buta. 14-H. Emilia ..., kapitan wojska polskiego w czasie powstania listopadowego. 15-E. Zakazany temat.

16-A. Podlega biskupowi. 16-H. Wieś na Lubelszczyźnie gdzie 9. V. 1831 r. wojska polskie stoczyły zwycięską bitwę z wojskami rosyjskimi. 17-E. Dokument zezwalający na wjazd do obcego kraju. □

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 14 utworzą rozwiązanie (historyczna nazwa ruchu emigracyjnego ludności polskiej po upadku powstania listopadowego).

Rozwiązanie krzyżówki z GK nr 33/2017: „Bracia”.

Poziomo: katolicyzm, auto, przywara, Lille, internat, abak, omen, rdza, stos, skra, zsymp, Warszawa, Julek, centuria, miat, ordynariat. **Pionowo:** obręcz, agronom, studia, enzymy, piekło, lewar, córka, Ateny, setka, malina, Bałtyk, Italia, równina, krostka. □

11 Listopada w Dunkierce

Podobnie jak w latach ubiegłych, tegoroczne obchody Święta Niepodległości roz poczęliśmy Mszą świętą w kaplicy Polskiej Mi. ji Katolickiej przy rue Gaspard Neuts, celebrowaną przez ks. proboszcza Władysława Dobrocia.

W podniosłym, patriotycznym kazaniu duchowny nawiązał do dziejów Polski, przypominając jej historię od czasów przedrozbiorowych. „Potem nastał czas rozbiorów... Polski nie było na mapach geograficznych – mówił – ale Polska żyła w sercach Polaków. Powstania zbrojne o odzyskanie niepodległości, tłumione przez rosyjskiego zaborcę nie gasiły nadziei w sercach naszych przodków. Wybuch I wojny światowej, jej następstwa sprawiły, że Polska po 123 latach niewoli stała się wolnym krajem. Zaczęła budować swoją państwowość. Niestety, kilka lat później wyprawa bolszewickiej nawały na Europę w pierwszym rządzie zagroziła Polsce. Nasi Przodkowie w Bitwie pod Warszawą, nazwanej później Cudem nad Wisłą, pokonali bolszewików, uratowali Europę. Niedługo trwała nasza niepodległość – mówił ks. Dobroć – W 1939 r. Hitler z jednej strony, a Stalin z drugiej podzielili Polskę pomiędzy siebie. Po

wojnie znaleźliśmy się w strefie wpływów Kremla. Naszym krajem rządili ludzie posłuszni dyktando z Moskwy. I przyszedł rok 1980. Kolejny raz upamiętniliśmy się o swoją wolność... Klika lat później odzyskaliśmy ją. Odzyskaliśmy wolność i równocześnie doprowadziliśmy do upadku systemu komunistycznego; kolejny raz uratowaliśmy Europę.”

Po Mszy św. udaliśmy się pod pomnik błogostawionego Ks. Jerzego Popiełuszki. Ten pomnik powstał z inicjatywy właśnie księdza Dobrocia. To on był spiritus movens działań, w wyniku których w Dunkierce mamy ten pomnik. I to on przemówił teraz pod pomnikiem. W kilku słowach wspominał, że dwukrotnie miał możliwość osobiste spotkanie Błogostawionego Jerzego i miał zaszczyt rozmawiać z nim. Do dnia dzisiejszego nasz Duszpasterz jest nabożnym czcicielem Błogostawionego ks. Jerzego Popiełuszki.

Po krótkiej modlitwie, odśpiewaliśmy

Hymn Polski i udaliśmy się na miejski cmentarz w Dunkierce. Tu, pod pomnikiem poświęconym polskim pilotom i marynarzom, poległym w walkach o wyzwolenie Dunkierki spod okupacji hitlerowskiej, ks. Dobroć zainicjował modlitwę w ich intencji.

Spotkanie pod pomnikiem, tak jak i pod pomnikiem bł. ks. Jerzego zakończyliśmy odśpiewaniem Mazurka Dąbrowskiego.

Dalszy ciąg naszego świętowania odbył się w sali udostępnionej nam przez francuską parafię. Ta wypożyczona francuska sala nie miała jednak wpływu na menu serwowanych potraw – były polskie i tylko polskie. Zadał o to w pierwszym rzędzie p. Leszek Rogulski ze Szczecina i my sami – parafianki i parafianie z Dunkierki: Danusia, Henia, Zosia, Yvette, Teresa, Jadzia, Jarek, Norbert, Christian, Gaetan, Mariusz, Wojtek i inni. Szczególniej podkreślam udział... Dominiq w przygotowaniu naszego wspólnego świętowania, która kilkakrotnie przejeżdżała trasę 120 km z Montigny-en-Ostrevent do Dunkierki, by nas wspomóc, by przywieźć prezenty – do wylosowania w zorganizowanej loterii – i by być z nami. Wczoraj zabrała też wraz ze sobą kilku Polonusów z Montigny-en-Ostrevent, pamiętających ks. Dobrocia z czasów gdy on tam posługiwał.

W sali było nas blisko sto osób. Najlicz-

niejszą grupę stanowili Polonusi i Polacy z Dunkierki, ale przyjechali także Rodacy z Boulogne-sur-Mer. Oni corocznie biorą udział wraz z nami w obchodach Święta Niepodległości. Wśród nas byli też polscy kierowcy samochodów ciężarowych: Andrzej, Darek i Fredek – dusza towarzystwa. Oni i inni polscy kierowcy, zawsze gdy trasa ich przejazdu prowadzi przez Dunkierkę, przychodzą modlić się wraz z nami w naszej kaplicy.

Wspomniałem powyżej o Leszku Rogulskim ze Szczecina. On już jest wpisany w historię polskiej parafii w Dunkierce. To on od wielu lat jest tym, który w dniu polskiego Święta Narodowego karmi nas krajowymi potrawami przyrządzanymi w Polsce, w Szczecinie. W ubiegłych latach wraz z Leszkiem ze Szczecina przyjeżdżali i inni. Czasami były to wieloosobowe grupy. W tym roku – nie wiem z jakiego powodu – było inaczej. W tym roku tylko

Leszek nas nie zawiódł. Nasze Święto Niepodległości – tak jak co roku – to nie tylko część oficjalna... poważna. Nasze święto to także śpiewanie polskich pieśni, radosne rozmowy, tańce.

Mamy nadzieję, że przyszłoroczna Setna rocznica odzyskania Niepodległości, będzie jeszcze radośniejsza i w jeszcze liczniejszym gronie spędzona.

MDz

zajęcia: L. Pacek, D. Reluga, Fredek

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że odszedł od nas

dr hab. WŁADYSŁAW CHODKIEWICZ

emerytowany Directeur de Recherche au C.N.R.S.

W czasie II wojny światowej walczący o wolną Polskę, aresztowany i osadzony w obozie niemieckim w Dachau, gdzie przebywał do 29 kwietnia 1945 r. Absolwent Wydziału Chemii Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu. Pracownik naukowy w Centre National de Recherche Scientifique w Paryżu.

Pogrążeni w bólu
żona Krystyna, dzieci: Helena i Igor
oraz Andrzej z Marią i Louisanne-Anne, i Paul

Msza Święta w intencji Śp. Władysława Chodkiewicza odprawiona zostanie w kościele polskim Wniebowzięcia N.M.P. w Paryżu, 9 grudnia 2017 o godzinie 18.30

Prosimy o nie składanie kondolencji

150 rocznica urodzin Józefa Piłsudskiego

150 rocznica urodzin marszałka JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO 9 grudnia 2017 r. o godzinie 15.00

w Salonach Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Paryżu pod honorowym patronatem p. Tomasza Młynarskiego Ambasadora RP we Francji”.

plan obchodów w dniu 9 grudnia:

15.00 - 15.10 powitanie Gości przez J.E. Tomasza Młynarskiego, Ambasadora RP we Francji
15.10 - 15.30 wystąpienia powitalne przedstawicieli władz RP
15.30 - 16.20 wykład Prof. Wiesława Wysockiego, Prezesa Instytutu Józefa Piłsudskiego
17.10 - 17.40 występ dzieci ze Szkoły Polskiej im. A. Mickiewicza
18.00 - 20.00 poczęstunek

Niedziela 10 grudzień

moderator i współorganizator obchodów, p. Maria Jolanta Dźwigala, Prezes „Stowarzyszenia Obrońców Krzyża

Paryż” i Wiceprezes „Federacji Polonii Francuskiej”

11.00 - 12.00 Msza św. w Kościele Polskim

Wniebowzięcia NMP

13.00 - 15.00 obiad w Domu Kombatanta dla Gości (rezerwacja-0612197913)

15.00 - 15.10 przywitanie Gości przez organizatorów

15.10 - 15.50 wystąpienie pana prof. Wiesława Wysockiego, Prezesa Instytutu Józefa Wysockiego

15.50 - 16.20 występ dzieci ze Szkoły Polskiej „Quo Vadis” - spektakl wdzięczności Józefowi Piłsudskiemu

16.20 - 17.00 koncert zespołu „Zayazd”

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej we Francji

Francuski wyjątek

Cały majątek Kościoła pozyskany przez niego już po rewolucji (bo wcześniej został skonfiskowany przez „Wolność, Równość, Braterstwo”), przechodził na własność państwa, które odtąd łaskawie „udostępnia” Kościołowi poszczególne miejsca, w tym również świątynie (nie dotyczy to tych wybudowanych po 1905 roku).

Jest inny świat

Przykład wielu państw pokazuje, że da się inaczej. W Niemczech konstytucja z 1919 roku mówi o rozdzieleniu państwa i Kościoła, ale gwarantuje też współpracę między nimi. W praktyce ten przyjazny rozdział pozwala na kooperację m.in. na polu działalności społecznej – okazuje się na przykład, że Kościół jest tam największym pracodawcą, prowadząc większość instytucji charytatywnych i edukacyjnych. Nauka religii w szkołach jest standardem. Czymś naturalnym jest także obecność przedstawicieli Kościołów w radach nadzorczych mediów publicznych i tym samym stała obecność odpowiednich audycji na antenach. Podobny system działa w Austrii i do pewnego stopnia również we Włoszech i Hiszpanii. Jeszcze inaczej wygląda to w USA, gdzie rozdział Kościoła od państwa jest jedną z konstytucyjnych świętości, ale rozdziału tego chcieliby... same związki wyznaniowe. To one bowiem w dużej części pociągnęły fundamenty pod amerykańską demokrację, wspólnie zresztą z anglosaską masonerią, która wypracowała model religii obywatelskiej, wprowadzając ideę Boga łączącego wszystkie religie. Z punktu widzenia teologii chrześcijańskiej jest to oczywiście jakas forma herezji, jednak w praktyce organizacji życia społecznego w Stanach Zjednoczonych okazało się, że takie rozwiązanie cementuje zróżnicowane kulturowo społeczeństwo. W każdym razie amerykański model rozdziału państwa od Kościoła jest całkowicie obcy temu, co reprezentuje model francuski.

ciąg dalszy ze str. 9

Autonomia, nie separacja

Wydaje się, że problem stanowią same słowa „rozdział” czy „separacja” – jednoznacznie negatywne. – Zgadzam się z lordem Johnem Actonem, XIX-wiecznym historykiem, który pisał, że „separacja jest złym słowem” – mówi prof. Jan Kłós z KUL, specjalizujący się w etyce społeczno-politycznej. – Kościół, powiada Acton, jest od państwa „odróżniony”. Dlatego nie da się uniknąć konfliktu tam, gdzie relację Kościół – państwo będziemy rozumieli jako oddzielenie, a nie odróżnienie – uważa prof. Kłós. – Jeśli Kościół i państwo siedzą na tej samej ławce, czyli w sytuacji oddzielenia, to rozrastanie się uprawnień państwa siłą rzeczy spycha Kościół z ławki (albo wchłania go w siebie). Jeśli zaś Kościół i państwo siedzą na swoich własnych ławkach, czyli są odróżnieni, to mogą się indywidualnie rozwijać we właściwy sobie i niezakłócony sposób. Wówczas wracamy do znanej dyktomii opisanej przez św. Augustyna: państwo Boże i państwo ziemskie. Przy „oddzieleniu” (separacji) każda wypowiedź Kościoła jest traktowana jako ingerencja w politykę. No bo skoro siedzą na tej samej ławce, to państwu się wydaje, że Kościół się rozpycha i wchodzi w kompetencję państwa. Natomiast przy odróżnieniu Kościół nie tylko ma prawo, ale i obowiązek wypowiadać się na tematy polityczne, ganić i pouczać. Robi to bowiem „ze swojej ławki” – dodaje profesor KUL.

Jest to zgodne z tym, czego naucza Sobór Watykański II w konstytucji „Gaudium et spes”: „Wspólnota polityczna i Kościół są w swoich dziedzinach od siebie niezależne i autonomiczne. Obydwie jednak wspólnoty, choć z różnego tytułu, służą powołaniu jednostkowemu i społecznemu tych samych ludzi. Tym skuteczniej będą wykonywać tę służbę dla dobra wszystkich, im lepiej będą rozwijać między sobą zdrową współpracę, uwzględniając także okoliczności miejsca i czasu”.

Jacek Dziedzina (Gość Niedzielny)

Zjazd dekanatu paryskiego

6 listu pada br. księży dekanatu paryskiego: potkali się na suym jesiennym Zjeździe.

Otworzyła go adoracja Najświętszego Sakramentu w kościele polskim Wniebowzięcia NMP oraz możliwość skorzystania z sakramentu pokuty i pojednania. Następnie sprawowana była Msza św. pod przewodnictwem ks. Bogusława Brzysia Rektora Polskiej Misji Katolickiej we Francji. Wszystkich uczestników Zjazdu – na początku Eucharystii – powitał serdecznie Rektor PMK we Francji.

Homilię wygłosił ks. prał. Józef Musiał, dziekan paryskiego dekanatu. Wypowiedziane w niej myśli i słowa, stały się ciekawym i pouczającym świadectwem życia mówiącego: „Kaptan wobec braci kaptanów”.

Warto zatem przytoczyć kilka myśli zawartych w tym kaptanśkim świadectwie. „Już w dzieciństwie pojawiło się pragnienie bycia blisko Ojca. Zapraǳiem wówczas służyć Bogu, jako Boży ogrodnik. Pochodzę z bogatej ziemi miechowskiej, służba liturgiczna, której się oddałem całkowicie, dalej pogłębiła się po wstąpieniu do seminarium duchownego. Niezapomniane są nabożeństwa liturgiczne, które z pewnością znamy: nabożeństwo majowe, różaniec św. czy droga krzyżowa. I właśnie w obecności Maryi powiedziałem wówczas Bogu „Tak”.

Po święceniach kaptanśkich, zostałem postany do źródeł Pilicy, aby tam nieprzerwanie i z ufnością służyć Bogu. Wiedziałem, że muszę być kaptanem,

zawsze oddanym dla ludzi, całym swym sercem. Następnie ówczesny biskup diecezjalny skierował mnie do tworzenia nowej parafii. Niezapomniana wtedy towarzyszyła mi radość, kiedy patrzyłem na ludzi, przychodzących do nowej świątyni ku czci Niepokalanego Poczęcia NMP. Wszyscy... dorośli i dzieci modlili się z całą prostotą swego pięknego serca.

Przyjazd do Francji, dla mnie polskiego księdza, był bardzo wymagający i trudny. Musiałem uzbroić się w wielką pokorę i zawierzenie Bogu przez Maryję. Nie jeden raz wówczas myślałem w sercu czy dam sobie radę czy wytrzymam z zupełnie nową i inną rzeczywistością niż w Polsce. Pierwsze swe kroki stawiałem w Paryżu na Concordzie i był to czas ogromnego wysiłku i trudu. Następnie praca i służba pielgrzymom polskim, a także z innych krajów w Lourdes, przy Domu PMK. Lekcją życia był dla mnie czas mojej służby w Kościele francuskim, gdzie po 6 latach, powróciłem do Paryża i już 19 rok służę w polskiej parafii św. Genowefy.

To, co mnie nieodłącznie prowadziło drogami kaptanśkiej służby, to modlitwa psalterza, modlitwa różańcowa, która wciąż nieustannie mi towarzyszy i umacnia w codzienności duszpasterskiej. Dlatego jestem przekonany, że trzeba zawsze być wiernym Matce Bożej, różańcowi i modlitwie brewiarzowej”.

W drugiej części jesiennego Zjazdu,

przewodzący obrady ks. Rektor PMK, zaproponował, najpierw spotkanie w mniejszych grupach, aby dalej kontynuować, ten wspólny czas przebywania ze sobą, właśnie od kontemplacji „Słowa Bożego” i indywidualnego świadectwa wiary, które swe źródło ma zawsze na kartach Pisma św.

Następnie powróciliśmy do sali katechetycznej i wysłuchaliśmy poszczególnych prelegentów, którzy przedstawiali ważne zagadnienia, dotyczące funkcjonowania i działalności PMK we Francji oraz polskiego duszpasterstwa i jego specyfiki na ziemi francuskiej. Warto wspomnieć tu o kilku – czekających nas w przyszłym roku istotnych wydarzeniach: a) zbliżający się kolejny raz „Kongres Nowej Ewangelizacji” oraz jego tematykę – o tym mówił ks. Paweł Witkowski proboszcz par. Wniebowzięcia NMP w Paryżu; b) 100-lecie Odzyskania przez naszą Ojczyznę swojej niepodległości i czekające nas w 2018 r. uroczystości; c) sytuację materialną PMK we Francji i codzienne funkcjonowanie w niej Domów PMK oraz ośrodków duszpasterskich – ks. Bogusław Brzyś Rektor PMK; d) polskie seminarium w Paryżu i rozpoczęte w nim prace renowacyjne; e) planowane na przyszły rok pielgrzymki organizowane przez PMK we Francji – ks. prał. Krystian Gawron Vice Rektor PMK.

Na zakończenie jesiennego Zjazdu dekanatu paryskiego, wszyscy obecni kaptani, udali się do krypty, przy polskim kościele, na przygotowany przez siostry Sercanki smaczny posiłek.

ks. Tomasz Sokół

Laudate Dominum

W dniach od 31 września do 8 października, parafia Matki Bożej z Lourdes oraz Polska Misja Katolicka w Strasburgu świętowały jubileusz 50-lecia konsekracji kościoła, w którym od 28 lat gromadzi się nasza, polska Wspólnota.

Przygotowaniem duchowym do dobrego przeżycia tego jubileuszu, który z okazji setnej rocznicy objawień w Fatimie potoczyliśmy z poświęceniem się naszych wspólnot Niepokalanemu Sercu Maryi, była rozpoczęta w niedzielę 6 sierpnia, 9-tygodniowa nowenna do Matki Bożej Fatimskiej.

Nabożeństwo Maryjne połączone z adoracją Najświętszego Sakramentu, w sobotę 30 września, było bezpośrednim przygotowaniem duchowym do głównej uroczystości, która miała miejsce w niedzielę 1 października, pod przewodnictwem Biskupa pomocniczego diecezji Strasburg Vincent Dollmann, w asyście ks. prał. Stanisława Kupczaka, ks. Michel Rebeer oraz kapłanów-studentów pomagających w duszpasterstwie naszej, polskiej parafii.

W liturgię Mszy św. wprowadził nas 15-minutowy film ilustrujący historię budowy kościoła oraz współpracę francusko-polską w wymiarze duszpasterskim, jak i troski o kościół jako budynek.

Ks. Biskup podczas homilii podkreślił, że „korzeniem, na którym wzrastał wybudowany w latach 1964–1967 kościół Matki Bożej z Lourdes, był Chrystus i wartości chrześcijańskie, na których nadal należy budować przyszłość Kościoła i naszych społeczeństw”. Przywołując św. Jana Pawła II oraz św. Maksymiliana, których relikwie znajdują się w naszym kościele, Ks. Biskup, przypomniał o wielkiej roli jaką Polacy mają do wypełnienia w środowiskach, w których żyją i pracują, poprzez dzielenie się swoją wiarą i przywiązaniem do Kościoła. Po komunii św. Ks. Biskup – przed figurą Matki Bożej z Fatimy, dokonał oddania naszych wspólnot Niepokalanemu Sercu Maryi.

Po Mszy św. odbyło się tradycyjne spotkanie w Sali parafialnej, przy smacznych kanapkach przygotowanych przez Wspólnotę polską. Była to okazja do wspomnień minionych dni.

W sobotę 7 października bardzo ciekawą konferencję, na temat: „Kościół Matki Bożej z Lourdes i nowe parafie w Strasburgu – po II wojnie światowej” wygłosił historyk i konserwator archiwum w Strasburgu pan Benoît Jordan.

W niedzielę 8 października, w dniu w którym dokładnie 50-letniemu – 8 października 1967 roku – miała miejsce konsekracja kościoła, podczas francusko-polskiej Mszy św., modliliśmy się w intencji jego konstruktorów, budowniczych i dobrodziejów oraz za zmarłych parafian z naszych wspólnot, którzy włożyli tak wiele

OFIARY NA TYDZIEŃ MIŁOSIERDZIA

Borgus Ludmiła – Bethune –	25€
Rozsak Henri – Barlin –	50€
Kaminski Charles – Metz –	40€
Gradzik Stephane – Troyes –	50€
Grygowski Jolanta –	100€
Konieczny Bolesław – Metz –	100€

Forestier Alina – Issy Les Moulineaux –	200€
Ks. Ryszard Wątopek – Nancy –	400€
Ks. Kazimierz Kopacz – Rixheim –	1.100€

Dalsze ofiary prosimy przysyłać na adres: Mission Catholique Polonaise, 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris, wpłacając na: CCP 1268–75 N PARIS

Ofiarodawcom składamy serdeczne „Bóg zapłać”

serca, czasu oraz środków materialnych, aby zbudować ten kościół w wymiarze materialnym jak i duchowym. Źródłem, z którego czerpali siłę, aby zrealizować te zadania była głęboka wiara w Boga. Zawierzylimy Bożemu Miłosierdziu nasze rodziny, dzieci i młodzież oraz naszą przyszłość, w dzisiejszych nietatnych dla Kościoła czasach.

50 lat to względnie krótko. Jednak to czas, który przyniósł dużo zmian, tak w Kościele jak i w społeczeństwie. Bardzo zmienił się też obraz dzielnicy, w której znajduje się nasz kościół. Stała się ona miej-

scem życia społeczności wielokulturowej i wielo- religijnej. Liczba praktykujących katolików, jak i samych ochrzczonych, podobnie jak w całej Francji i wielu innych krajach, drastycznie spadła.

Ufamy, że przeżywany rok jubileuszowy oraz oddanie naszych wspólnot Niepokalanemu Sercu Maryi ożywi naszą wiarę i ducha misyjnego, abyśmy pomagali żyjącym obok nas ludziom odkrywać wewnętrzne pragnienie Boga, które jest obecne w każdym człowieku. □

ks. Ryszard

Podziękujemy za dobro wyświadczone przez s. Marię

8 grudnia 2017 o godz. 18.30 w Kościele Polskim pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP w Paryżu zostanie oświadczona Msza święta w 20 rocznicę śmierci Siostry Marii od Krzyża. Podziękujemy Panu Bogu za jej serce, wyświadczone dobro i świętość życia, którego byliśmy świadkami.

Siostra Maria od Krzyża (mère Marie de la Croix, Wanda Horszowska) dla osób, które ją spotkały w latach siedemdziesiątych, osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych pozostała znakiem wielkości serca, siły ducha i nadziei. Dzięki niej znalazły dach nad głową setki Polaków, którzy przybyli nad Sekwanę w trudnych czasach komunizmu w ojczyźnie.

Wanda Horszowska urodziła się w 1899 roku we Lwowie. Tuż po maturze wstąpiła w Szwajcarii do zakonu świętej Klotyldy. Była uczennicą Jacques'a Maritaina. Przez czterdzieści lat uczyła filozofii w prestiżowym paryskim liceum La Tour. Z chwilą przejścia na emeryturę przeznaczyła wszystkie swoje oszczędności, a także siły, aby służyć Polsce. Nie szczędząc trudu, zmobilizowała dawne uczennice i francuskie przyjaciół, aby stworzyć domy dla przyjeżdżających z Kraju młodych: Polek i Polaków. Pierwszy z nich, otwarty w 1974 roku w podparyskim Bagneux, Foyer imienia świętego Maksymiliana Kolbe, istnieje do dzisiaj jako Dom dla studentek. Podczas stanu wojennego stał się dla wielu Polek przystanią, gdzie mogły w atmosferze bezpieczeństwa odpocząć, zacząć życie na emigracji, nie ulec rozpacz. Drugi dom, noszący imię Jana Pawła II, przeznaczony dla mężczyzn, powstał z inicjatywy i dzięki pracy Siostry Marii od Krzyża w 1981. Przez 19 lat jego istnienia w Paryżu XV, przy rue Lourmel, a przed przeprowadzką do Arcueil, dał schronienie setkom młodych Polaków.

Ostatnim z licznych dzieł Siostry Marii, jej darem dla Polski, jest otwarty w Żółtowie koło Bydgoszczy Dom dla samotnych matek, gdzie siostry Pasterki przyjmują od 1992 roku kobiety w ciąży i matki z małymi dziećmi.

O siostrze Marii nie można zapomnieć. Osoby, które przyjęła pod swój paryski dach potwierdzają, że miały w swoim życiu szczęście spotkać wielkiego, niezwykłego człowieka. Jej przykład mobilizuje do działania, do wiary i do dumy z bycia Polakiem.

Za całokształt swojej dobroczynnej działalności została odznaczona w 1992 roku Złotym Krzyżem Zasługi RP.

Najpiękniej i najprościej napisała o siostrze Marii, współpracująca z nią przez lata pani Teresa Skawińska w Głosie Katolickim w grudniu 1997 roku:

„8 grudnia, w dzień świętego Niepokalanego Poczęcia przestało bić serce, wielkie serce, serce przepięknie miłością Boga, miłością Ojczyzny i miłością ludzi. Serce, które było wielką reprezentacją Polski i wielką reprezentacją Emigracji. Serce, które było wielką reprezentacją Lwowa. Mówiąc o reprezentacji, trzeba zobaczyć w tle wszystko to, co zawierają w sobie słowa: Polska, Emigracja i Lwów, ten format niezwykłej siły ducha, wiary, męstwa, wytrwałości i pracy, żarliwego, nienasyconego w swej służbie wielkim ideałom Człowieka.” □

Maria Walendzik

- Lekcje j. polskiego - w piątki o 18.
- Lekcje j. angielskiego - w czwartki o 18.

Paryż: 263 bis, rue Saint-Honoré.

Informacje : 06 69 67 38 58.

SPRZEDAM

POLSKI SKLEP SPOŻYWCZY
W SAINT GERMAIN-EN-LAYE

kontakt: 06. 28. 53. 20. 94

**DÉMÉNAGEMENT - TRANSPORT - AUTOLAWETA
PRZEPROWADZKI, - WYWÓZ GRUZU**
Tel. 06 30 40 49 49

Jeśli uważasz, że masz problem z alkoholem,
alkohol kieruje Twoim życiem

Przyjdź na spotkanie Anonimowych Alkoholików

Anonimowi Alkoholicy są wspólnotą mężczyzn i kobiet, na życie których wpływa picie alkoholu. Anonimowi Alkoholicy dzielą się nawzajem doświadczeniem, siłą i nadzieją, aby wspólnie rozwiązać swój problem – **alkohol**.

**Spotkania AA odbywają się w każdy wtorek
w godzinach od 19³⁰ do 21³⁰**

przy kościele św. Genowefy (18, rue Claude Lorrain, 75016 Paris – metro Exelmans)

Anonimowość jest podstawową zasadą Anonimowych Alkoholików

Grupy rodzinne Al-Anon

Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików

Al-Anon jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby. Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie jak i osobie mającej problem z alkoholem.

Spotkania odbywają się w każdy wtorek o godzinie 20
(w salce obok kościoła polskiego NMP w Paryżu – metro: Concorde)

Grupa Alateen spotyka się w drugi i ostatni wtorek każdego miesiąca o **godz. 20**

Anonimowość jest podstawową zasadą Al-Anon. Czekam na Ciebie!

T. 06 67 30 89 95; 06 28 74 23 63

**DENTYSTKA POLSKA
DLA DZIECI I DOROSŁYCH
Dr Mariola Tuliszkiewicz**

01 42 33 30 58; 06 43 98 83 66

45, rue du Caire - 75002 Paris

Akceptuję CMU AME

**- NAPRAWA KOMPUTERÓW, INSTALOWANIE
PROGRAMÓW, WYMIANA PODZESPOŁÓW.**

T. 06 98 42 59 75

Wszelaka pomoc prawna w administracji francuskiej.

Edyta - T. 06 22 72 26 68;

e-mail: edyta-anne@hotmail.fr

Kongres Młodzieży Polonijnej WIARĄ POWOŁANI

Warszawa

28.07 - 5.08.2018 r.

www.kongresmp.pl

facebook.com/KongresMlodziezyPolonijnej

Masz problem z piciem?

Może Anonimowi Alkoholicy pomogą!

Wykaz mityngów AA w Paryżu:

Niedziele godz. 17:00:

3, rue Rampal (kod: 9172), 75019 Paris, M° Belleville/;

Wtorki godz. 19:30:

18, rue Claude Lorrain; 75016 Paris, M° Exelmans/;

Środy godz. 19:30:

20, rue Legendre (2 piętro), 75017 Paris, M° Villiers/;

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa

POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE
przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24
Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. 02 31 85 23 66 – mówimy po polsku
(tłumaczenie i załatwianie formalności w urzędach)
Tel. 02 31 78 25 93 – mówimy po francusku
Fax 02 31 34 98 93 | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

Paryż: 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.

Wyjazdy 7 razy w tygodniu.

Z Paryża (12⁴⁵), Reims (14⁴⁵), Metz (17⁰⁰)

do: Polski Południowej i Centralnej;

16⁰⁰ - z Paryża do innych miejscowości, w sumie 145 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

MASZ PROBLEM Z HAZARDEM?

Może anonimowi hazardziści pomogą?

Każdy miting AH otwarty.

W każdy poniedziałek o godz. 19

Salka przy kościele Św. Genowefy w Paryżu
(18, rue Claude Lorrain, metro Exelmans)

TRANSPORT:

- wywóz gruzu, - dowóz materiałów, - przeprowadzki.

Tel. 06 98 58 86 36

PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:

problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...

Poradnictwo legalne

• 3/06 Je suis a la recherche d'un Polonais nommé CHLEBICKI JAN, né le 16/10/1900 a Ryczów (Pologne) et il est décédé le 15 décembre 1962 quelque part en France.

londnersimon@yahoo.fr; tel. 01 39 72 41 21 (répondeur).

– TŁUMACZENIA –

Stanisław Bocianowski – dr Prawa

– Tłumacz Przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym w Wersalu i Sądzie Kasacyjnym w Paryżu.

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż

Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

Centrum Stomatologiczne Dentylis Boulogne

DENTYLIS
www.dentylis.fr

76 av. Edouard Vaillant
92100 Boulogne Billancourt
Linia metra nr 9,
stacja: Marcel Sembat
(wyjście: rue Rieux)

Akceptujemy CMU, AME.
Stawki wg cennika Sécurité Sociale,
Stosujemy zasadę Tiers payant
(karta vitale).

Współpracujemy z większością mutuelles.
Konsultacje: od Pn - do Pt, 9.00 - 19.30

01.41.13.45.05

boulogne@dentylis.fr

Mówimy po polsku

Dr Danuta Baranowicz-Schouker

chirurgien- dentiste

33, rue Poissonnière – 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15

- CMU dzieci i dorośli; (mówimy po polsku)

**GŁOS
KATOLICKI****PRZYJACIELE**

Mme Andrzejewski Therese -	80€
Mme Vacherand Mirolawa -	100€
Mme Kobylański Krystyna -	70€
Mme Dyczko Daniela -	35€/pół roku
Mme Błachuta Maria -	70€
Mme Delforge Sophie -	80€
M Jabłoński Bernard -	35€/pół roku
M Wlazło Emile -	80€
M Wojtczak Bernard -	100€
M Błaszczewicz Wojciech -	70€
Mme Kucharz Maria -	70€
Mme Makowski Ewa -	80€
M Psota Jean -	35€/pół roku
M Steckiewicz Felix -	50€/pół roku
M Steckiewicz Felix -	50€/pół roku
Mme Makosz Therese -	70€
Ks. Ciechowski Jerzy -	70€
Mme Luchowski Wiesława -	70€
Ks. Kucharski Jarosław -	70€
Ks. Kardyś Tadeusz -	100€
M Regdosz Bronisław -	100€
M Dziewolski André -	70€
M Kardaś Romuald -	70€
Ks. Nieruchalski Jan -	70€
M Pawlicki Jean-Paul -	70€
M Brzostek Wiesław -	70€
Mme Ratajczak Maria -	70€
Mme Dziuba Monique -	70€
Mme Madej Fernanda -	35€/pół roku
M Steckiewicz Felix -	50€/pół roku

Dalsza część Listy Przyjaciół będzie się ukazywać w kolejnych numerach
GK Czytelnikom, którzy wspierają Głos Katolicki „Prenumeratą
Przyjaciół”, składamy serdeczne podziękowania. (Redakcja)

**GŁOS
KATOLICKI**
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'émigration polonaise)

N° 41 (2701): 26.11.2017

Commission paritaire N°: 0520 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France)

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31, 01 42 96 23 29.

E-mail: vkot@club-internet.fr, vkot@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. Bogdan Brzyś — Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA — 2, rue du 19 mars 1962 — 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonement): 1 rok (1 an) — 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 15.11.2017

Inf. o prenumeracie na str. 3

Paryskie obchody 150 rocznicy urodzin Marsz. J. Piłsudskiego

Stowarzyszenie Obrońców Krzyża w Paryżu wraz z innymi polonijnymi organizacjami patriotycznymi organizuje w dniach 9 – 10 grudnia br. w Paryżu obchody 150 rocznicy urodzin Marszałka Józefa Piłsudskiego.

W wydarzeniu wezmą udział znakomici goście z Polski: prof. W. Wysocki prezes Instytutu J. Piłsudskiego, wiceminister Spraw Zagranicznych J. Dziedzic, L. Makowiecki z zespołem „Zayazd” i wielu innych. Z tej okazji w 10 grudnia o godz. 13. w Domu Polskiego Kombatanta – 20, rue Legendre – zostanie wydany uroczysty obiad. W tej chwili są jeszcze wolne miejsca na to przyjęcie (35€ od osoby – więcej informacji pod numerem telefonu: 06 12 19 79 13 – u p. M. J. Dzwigały lub pisząc na adres email: stow.obroncowkrzyzaparyz@hotmail.fr).

Po obiedzie odbędzie się konferencja zaproszonych gości i występ zespołu „Zayazd” (4 piętro Domu SPK). W imieniu organizatorów serdecznie zapraszam Państwa do wzięcia udziału w tych spotkaniach (zgłoszenia proszę przestać do 30 listopada br.).

Maria Jolanta Dzwigała – prezes Stowarzyszenia Obrońców Krzyża

PROGRAM

27 listopada – 3 grudnia 2017

PONIEDZIAŁEK 27 LISTOPADA

8⁰⁰ Podróż Apostolska 8⁴⁰ Wieś to też Polska 9²⁵ Słowo Życia 9³⁰ Vatican Magazine 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedokończone 11²⁵ Felieton 11³⁵ Dokument 11⁵⁰ Retrospekcja 11⁵⁵ Św. na każdy dzień 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Koncert 13²⁰ Koncert życzeń 14¹⁰ Film 15⁴⁰ Dokument 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Sanktuaria polskie 16³⁰ Tydzień z Ziemi Św. 16⁵⁰ Reportaż 17²⁰ Dokument 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Dokument 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski punkt widzenia

WTOREK 28 LISTOPADA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski punkt widzenia 8³⁵ Słowo Życia 8⁴⁰ Reportaż 9¹⁰ Reportaż 9⁴⁰ Podróż Apostolska 10⁰⁰ Informacje 10²⁰ Podróż Apostolska 10⁴⁵ Tydzień z Ziemi Świętej 11⁰⁵ Mocni w wierze 11⁴⁵ Podróż Apostolska 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Film 14⁰⁵ Film 15⁰⁵ Reportaż 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Jestem mamą 16³⁰ Kalejdoskop Młodych 16⁵⁰ Express Studencki 17¹⁵ Program rozrywkowy 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

ŚRODA 29 LISTOPADA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski punkt widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Kalej-

doskop Młodych 9²⁰ Express Studencki 9²⁵ Sanktuaria polskie 9⁴⁵ Podróż Apostolska 10⁴⁵ Podróż Apostolska 11²⁵ Felieton 11³⁵ Spotkania z ekologią 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Film 13⁴⁵ Film 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Na zdrowie 16³⁰ Program rozrywkowy 16⁵⁰ Film 17⁰⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski punkt widzenia

CZWARTEK 30 LISTOPADA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski punkt widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Na zdrowie 9²⁵ Dokument 9⁴⁰ Naprotechnologia 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Dokument 11⁰⁰ Podróż Apostolska 11³⁵ Felieton 11⁴⁵ Podróż Apostolska 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dokument 12³⁰ Podróż Apostolska 14⁰⁰ Film 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Program rozrywkowy 16³⁵ Przegląd Tygodnika Źródło 16⁴⁰ Dokument 16⁵⁵ Przegląd Tygodnika Niedziela 17⁰⁰ Wywiad 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

PIĄTEK 1 GRUDNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski punkt widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9¹⁰ Program rozrywkowy 9³⁵ Św. na każdy dzień 9⁴⁵ Duc in altum 10⁰⁰ Informacje 10²⁰ Podróż Apostolska 11⁵⁰ Felieton 12⁰⁰ Podróż Apostolska

13⁰⁰ Dokument 13³⁵ Św. na każdy dzień 13⁴⁰ Procesja dziejów 14⁰⁰ Dokument 14⁵⁵ Słowo Życia 15⁰⁰ Koronka do Bożego Miłosierdzia 15²⁰ Mocni w wierze 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Siódmy sakrament 16³⁵ Dokument 17⁰⁰ Fundusze Europejskie 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Westerplatte Młodych 18⁵⁵ Przegląd Tygodnika Niedziela 19⁰⁰ Warto zauważyć 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski punkt widzenia

SOBOTA 2 GRUDNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Westerplatte Młodych 8⁵⁵ Słowo Życia 9⁰⁰ Reportaż 9³⁵ Felieton 9⁴⁵ Dokument 10⁰⁰ Informacje 10²⁰ Podróż Apostolska 12⁰⁰ XXVI Rocznica Powstania Radia Maryja 19⁰⁰ Podróż Apostolska 19²⁵ Przegląd Tygodnika Niedziela 19³⁰ Katecheza 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski punkt widzenia

NIEDZIELA 3 GRUDNIA

8⁰⁰ Słowo Życia 8⁰⁵ Polski pkt. widzenia 8²⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Felieton 9¹⁰ Dla dzieci 9¹⁵ Katecheza 9³⁰ Msza Święta 10³⁵ Przegląd Niedzieli 10⁴⁰ Dokument 11³⁵ Dla dzieci 12⁰⁰ Anioł Pański 12²⁰ Wieś to też Polska 13³⁰ Papież Polak do Rodaków 14¹⁰ Dokument 15¹⁰ Św. na każdy dzień 15¹⁵ Dokument 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Koncert życzeń 17⁰⁰ Film 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ Rekolekcje Adwentowe 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Retrospekcja 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Film. □

TV Trwam: ul. Św. Józefa 23/35; 87-100 Toruń

POLVOD

TYLKO POLSKIE FILMY

Legalnie i bezpłatnie na www.polvod.pl

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

27 listopada – 3 grudnia 2017

PONIEDZIAŁEK 27 LISTOPADA

7²⁵ Superkrowe ABC – magazyn 7⁵⁰ Przepis dnia 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felieton 11¹⁰ Kulturalni PL – magazyn 12⁰⁵ Racja stanu 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Blondynka – serial 14²⁰ Teatr Telewizji 15³⁵ Polska z Miodkiem – felieton 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Komisariat – serial 16²⁵ Ukryte skarby – reportaż 16⁵⁵ Superkrowe ABC – magazyn 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Niedziela ze Zbyskiem Cybulskim 18⁴⁰ Pod Tatrami 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Nad Niemnem – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁴⁵ O mnie się nie martw – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii – rozmowa 22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23¹⁰ Moja Polska – dokument 0¹⁵ Ukryte skarby – reportaż 0⁴⁵ Komisariat – serial 1¹⁵ Superkrowe ABC – magazyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK 28 LISTOPADA

7⁰⁵ Pozyteczni.pl – magazyn 7³⁵ Dla dzieci 7⁵⁰ Przepis dnia – magazyn 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felieton 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Wojenne dziewczyny – serial 14²⁰ Moja Polska – dokument 15¹⁰ Wilno – reportaż 15²⁵ Łap start up 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Komisariat – serial 16²⁵ Sonda z 16⁵⁵ Dla dzieci 17¹⁰ Przyjaciele lasu – reportaż 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Magazyn o książkach 18²⁵ Naszaarmia.pl – magazyn 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Magazyn z Wysp 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Ojciec Mateusz – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23¹⁰ Wilno – reportaż 23⁴⁰ Ktokolwiek widział ktokolwiek wie – magazyn 0¹⁵ Sonda z 0⁴⁵ Komisariat – serial 1¹⁵ Dla dzieci 1³⁰ Przyjaciele lasu – reportaż 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA 29 LISTOPADA

7⁰⁰ Program ekumeniczny 7²⁵ Program muzyczny 7⁵⁰ Przepis dnia – magazyn 8⁰⁰

Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felieton 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ O mnie się nie martw – serial 14¹⁵ Draża – dokument 15²⁵ Łap start up 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Komisariat – serial 16²⁵ Astronarium – magazyn 16⁵⁵ Program muzyczny 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Studio Raban 18²⁵ Studio Wschód 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Wilnoteka – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Głęboka woda – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23¹⁰ Draża – dokument 0¹⁵ Studio Wschód 0⁴⁵ Komisariat – serial 1¹⁵ Program muzyczny 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK 30 LISTOPADA

7⁰⁰ Studio Wschód 7³⁰ Las Story – reportaż 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felieton 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ M jak miłość – serial 14²⁰ Głęboka woda – serial 15¹⁰ Pod Tatrami 15²⁵ Wilnoteka – magazyn 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Komisariat – serial 16²⁵ Jak to działa – magazyn 16⁵⁵ Las Story – reportaż 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Podróże z historią – reportaż 18²⁵ Racja stanu 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Magazyn z Ameryki 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Instynkt – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23⁰⁵ Magazyn śledczy Anity Gargas 23⁴⁰ Warto rozmawiać 0⁴⁵ Komisariat – serial 1¹⁵ Las Story – reportaż 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK 1 GRUDNIA

7¹⁰ Turystyczna Jazda 7²⁵ Domisie 7⁵⁰ Przepis dnia – magazyn 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felieton 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Na sygnale – serial 13²⁵ M jak miłość – serial 14²⁰ Ratownicy – serial 15¹⁵ Warto rozmawiać 16²⁰ Wiadomości

16³⁰ Solny skarb UNESCO – reportaż 16⁴⁵ Baw się słowami – magazyn 16⁵⁵ Domisie 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Vistuliada 18²⁵ Kronika regionu 18⁵⁵ Na sygnale – serial 19²⁵ Wolny Ekran – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Na dobre i na złe – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23¹⁵ Wido-wisko rozrywkowe 0¹⁵ Program rozrywkowy 0⁵⁰ Magazyn z Ameryki 1¹⁵ Domisie 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA 2 GRUDNIA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polonia 24 11¹⁵ Rozmowa Polonii 11³⁰ Halo Polonia – magazyn 12²⁰ Ojciec Mateusz – serial 13¹⁵ Na dobre i na złe – serial 14¹⁰ Program rozrywkowy 15⁰⁰ Okrasa łamie przepisy – magazyn 15³⁰ Reportaż 16⁰⁰ Kulturalni PL – magazyn 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Program rozrywkowy 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Wojenne dziewczyny – serial 21⁴⁰ Wielki test o przyrodzie 23¹⁰ Niezapomniane koncerty 0¹⁵ Słownik polsko@polski 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 3 GRUDNIA

7⁴⁰ Wolny Ekran – magazyn 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 9¹⁰ Wilno – reportaż 9²⁵ Magazyn z Wysp 9⁵⁰ Teleranek – magazyn 10²⁰ Ziarno – magazyn 10⁵⁰ Baw się słowami(2) – magazyn 11²⁰ Stłoneczna wtórczyna – serial 11⁵⁵ Między ziemią a niebem – magazyn 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁵ Między ziemią a niebem – magazyn 13⁰⁰ Mszy Święta 14²⁰ Turystyczna Jazda 14⁴⁰ Dom – serial 16³⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Oczy w oczy 19²⁵ Baw się słowami – magazyn 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Blondynka – serial 21⁴⁰ Chce się żyć – film 23³⁵ XVIII Światowe Letnie Igrzyska Polonijne Toruń 2017 24⁰⁰ Reportaż 0³⁰ M jak miłość – serial 1²⁰ Baw się słowami(2) – magazyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

Św. Andrzej Apostoł - męczennik,
nieustrudzony głosiciel Ewangelii